

HEI, LEIKITÄÄN YHDESSÄ-

Belgian suomalaisen Merimieskirkon perhekerhon vanhempien kokemuksia ja kehittämisideoita perhekerhotoiminnasta.

Hanna Rautio & Elina Vento
Opinnäytetyö, kevät 2010
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Diak Itä, Pieksämäki
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosionomi (AMK)+
Lastentarhanopettajan kelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Rautio, Hanna ja Vento, Elina. Hei, leikitään yhdessä-Belgian suomalaisen Merimieskirkon perhekerhon vanhempien kokemuksia ja kehittämideoita perhekerhotoiminnasta. Pieksämäki, Kevät 2010, 55 sivua, 2 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Pieksämäen yksikkö, Sosiaalialan koulutusohjelma, sosionomi (AMK) + lastentarhanopettajakelpoisuus.

Tutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa Belgian suomalaisen Merimieskirkon Brysselin toimipisteessä perhekerhossa käyvien vanhempien mielipiteitä perhekerhotoiminnasta sekä selvittää kerhotoiminnan mahdollisia kehittämiskohteita.

Tutkimuksen kohderyhmänä olivat Belgian suomalaisen Merimieskirkon Brysselin toimipisteessä perhekerhossa käyvät vanhemmat. Tutkimus oli pääosin kvantitatiivinen, ja se toteutettiin puolistrukturoidun kyselylomakkeen avulla; kyselylomake sisälsi myös avoimia kysymyksiä. Kysely toteutettiin tammi- helmikuun 2010 vaihteessa kerhokertojen aikana. Kyselyyn vastasi 13 vanhempaa.

Tutkimuksen mukaan vanhemmat olivat tyytyväisiä perhekerhon tämänhetkiseen tilanteeseen eivätkä kokeneet suurta tarvetta kehittää perhekerhon toimintaa. Yksittäisiä kehittämideoita tuli kuitenkin ilmi vanhempien antamista vastauksista. Tuloksista voidaan havaita vanhempien positiivisemmän suhtautumisen kerhoa kohtaan olleen yhteydessä kerhokertojen määrään. Pidempään kerhossa käyneet vanhemmat olivat tyytyväisempiä kerhon toimintaan.

Aikuiskontaktien luominen sekä kommunikointi omalla äidinkielellä koettiin erityisen tärkeäksi osaksi perhekerhoa. Hengellisyttä perhekerhotoiminnassa ei koettu juuri olleenkaan, eikä sen lisäämistä osaksi ohjelmistoa pidetty tarpeellisena. Tuloksista käy myös ilmi vanhempien myönteinen palaute perhekerhon ilmapiiristä sekä ohjatusta toiminnasta. Aikaisemmat perhekerhoa koskevat tutkimukset tukivat tuloksiamme.

Asiasanat: avoin varhaiskasvatus, seurakunta, perhe, kerhotoiminta, ulkosuomalaiset, kvantitatiivinen tutkimus.

ABSTRACT

Rautio, Hanna & Vento, Elina. Hey, let's play together- Belgian Finnish Seamen's Church family groups parents' experiences and development ideas for the family group activities. 55 p., 2 appendices. Language: Finnish. Pieksämäki, Spring 2010.

Diaconia University of Applied Sciences, Pieksämäki Unit, Degree Programme in Social Services, Bachelor of Social Services + Kindergarten Teacher Certification

The aim of the study was to chart the parents' experiences of the family group in the Belgian Finnish Seamen's Mission in Brussels. The study also aimed at surveying possible trends for improving and developing the family club.

The study's target group was the parents attending the family club activities in the Finnish Seamen's Mission in Brussels. The study was mainly quantitative, and the research data was collected by a half-structured questionnaire, which also included open questions. All material was gathered in the family clubs during January and February in 2010. Altogether thirteen parents responded to the questionnaire.

The results of the study indicated that the parents were mostly satisfied with the current state of the family club. No great need to largely improve the activities of the family club were found. However, some individual development ideas did occur in the parents' replies. It was also evident in the results that having a positive attitude towards the family club was proportional to the recurrence of participating in the group's activities. In addition, parents who visited the family club more often for a longer period of time tended to be the most contented with its activities.

Communication with other adults in the parents' native language was considered a particularly important aspect of the family club. The parents did not notice religiousness almost at all in the club's activities, but neither did they feel that adding it to the programme would be necessary. Results also showed positive feedback by the parents particularly about the atmosphere and guided activities of the club. Past studies on the family club supported our results.

Keywords: Open early education, parish, family, club activities, expatriate Finns, quantitative research.

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 AVOIMET VARHAISKASVATUSPALVELUT	7
3 SEURAKUNNAN PERHEKERHOT OSANA AVOIMIA VARHAISKASVATUS- PALVELUJA	8
3.1 Seurakunnan lapsi- ja perhetyön tavoitteet.....	8
3.2 Toiminta perhekerhoissa.....	9
3.3 Perhekerho arjen tukena	10
3.4 Vertaistuki	11
4 SUOMALAISET BELGIASSA.....	12
4.1 Sopeutuminen vieraaseen kulttuuriin	13
4.2 Sopeutumisen vaiheet	14
5 MERIMIESKIRKKO RY	15
5.1 Belgian suomalaisen Merimieskirkko	17
5.2 Belgian suomalaisen Merimieskirkon perhetyön historia	17
5.3 Belgian suomalaisen Merimieskirkon perhekerhon tavoitteet	19
5.4 Belgian suomalaisen Merimieskirkon perhekerhon toiminta.....	19
6 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET AIHEESTA	21
7 TUTKIMUSONGELMAT.....	23
8 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	24
8.1 Kohderyhmän valinta	24
8.2 Tutkimusmenetelmät	24
8.3 Tutkimusaineiston keruu	26
8.4 Tutkimusaineiston käsittely ja analysointi	27
8.5 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys.....	28
9 TUTKIMUKSEN TULOKSET	30
9.1 Vastaajien taustatiedot.....	30
9.2 Vanhempien kokemuksia perhekerho toiminnasta.....	31
9.3 Vanhempien kokemuksia perhekerhon ilmapiiristä	33
9.4 Vanhempien kokemuksia Merimieskirkon työntekijöiden kohtaamisesta.....	34
9.5 Vanhempien mietteitä lastensa kokemuksista perhekerhossa	35
9.6 Vanhempien mielipiteitä ohjatusta toiminnasta	37

9.7 Vanhempien toiveita lapsille suunnatusta toiminnasta	37
9.8 Lasten huomioon ottaminen perhekerho toiminnassa	38
9.9 Vanhempien toiveita ja ajatuksia perhekerhon kehittämisestä.....	39
10 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	41
11 POHDINTA	43
LÄHTEET.....	47
Liite 1. Kyselylomakkeen saatekirje.....	50
Liite2. Kyselylomake	51

1 JOHDANTO

Perhekerhot ovat tärkeä osa seurakuntien lapsi- ja perhetyötä. Perhekerhon avulla vanhemmat voivat luoda kontakteja muihin aikuisiin ja saada tukea arjessa toimimiseen (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2009). Belgian suomalainen Merimieskirkko järjestää Brysselissä perhekerhotoimintaa suomalaisille lapsiperheille. Brysselin merimieskirkolla toimivat perhekerhot ovat tärkeä kohtaamispaikka suomalaisille perheille.

Tutkimuksemme tarkoituksena on selvittää, millaisena Belgian suomalaisen Merimieskirkon perhekerhon vanhemmat kokivat perhekerhotoiminnan ja millä tavoin perhekerhotoimintaa voitaisiin kehittää. Idea opinnäytetyömme aiheesta nousi omien työharjoittelukokemustemme pohjalta sekä perhekerhon työntekijöiden toiveesta. Perhekerhotoiminta tuli olennaiseksi osaksi Belgian suomalaisen Merimieskirkon perhetyön ohjelmaa vuonna 2008. Toimintaa ei ole juuri kehitetty tämän jälkeen, joten kehittämistarpeiden arviointi on hyvin ajankohtaista. Tutkimusongelmiemme pohjalta selvitimme vanhempien kokemuksia perhekerhotoiminnasta ja heidän ajatuksiaan mahdollisista kehittämistarpeista. Toivomme tutkimuksen tulosten antavan perhekerhon työntekijöille mahdollisuuden toteuttaa kerhotoimintaa vanhempien toiveiden mukaisesti ja vastata perheiden tarpeisiin paremmin.

Käsitlemme tutkimuksessamme perhekerhoa osana Belgian suomalaisen Merimieskirkon toimintaa ja osana perheille suunnattuja avoimia varhaiskasvatuspalveluja. Tuomme esille myös Brysselin perhekerhoon liittyviä erityispiirteitä kuten vertaistukea sekä sopeutumista. Tutkimuksen kautta saimme aiheeseen kokonaisvaltaisemman näkökulman. Perhekerhoja ei ole tutkittu kovinkaan laajasti, lukuun ottamatta yksittäisiä tutkimuksia aiheesta. Aikaisemmista tutkimuksista opinnäytetyömme poikkeaa jonkin verran, sillä se on suuntautunut ulkomailla olevaan suomalaisseurakuntaan ja sen perhetyöhön. Tutkimuskyselyä tehdessämme olemme tukeutuneet aikaisempiin aihetta käsitteleviin tutkimuksiin.

2 AVOIMET VARHAISKASVATUSPALVELUT

Avoimella varhaiskasvatuksella tarkoitetaan päivähoidon ohella toteutettua palvelua lapsiperheille. Tavoitteena on tarjota osittain päivähoidossa tai kotihoidossa oleville lapsille ja heidän vanhemmilleen monipuolista toimintaa, kasvatuksellista tukea ja sosiaalisia kontakteja. Toiminta voi olla painottunutta esimerkiksi kädentaitoja, liikuntaa tai musiikkia. Leikki on olennainen osa toimintaa. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2009.)

Avoimia varhaiskasvatuspalveluita voidaan tarjota pelkästään lapselle tai lapselle ja vanhemmille yhdessä. Avoimia varhaiskasvatuspalveluita tarjoavat kunnat ja erilaiset järjestöt sekä seurakunnat. Avoimia varhaiskasvatuspalveluita ovat muun muassa avoimet päiväkodit, kuntien, seurakuntien ja järjestöjen kerhotoiminta, leikkitoiminta ja erilaiset perhekahvilat. Palvelumuodot ja niiden nimitykset riippuvat kunnasta. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2009.)

Avoimen varhaiskasvatustoiminnan tavoitteena on ollut paikallisiin tarpeisiin vastaaminen, jolloin tämä on luonut vaihtelevia käsitteitä eri kunnissa. Paikallisia eroja on paljon. Tämä on yksi syy avoimen varhaiskasvatuksen määrittelyn haasteellisuuteen. Myös toimintamuotojen vaihtelevuus ja niiden käsitteet sekä toiminta eri tahoilla tekevät avoimen varhaiskasvatuksen määrittelyn vaikeaksi. (Alila & Portell 2008.)

Lapsille palvelut tarjoavat ohjattua toimintaa, joihin sisältyy mahdollisuus oppia, leikkiä ja tavata uusia ystäviä. Toiminnan kautta lapsi voi harjoitella sosiaalisia suhteita ja vuorovaikutustaitoja. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2009.)

Avoimet varhaiskasvatuspalvelut tarjoavat vanhemmille mahdollisuuden tavata muita lapsiperheitä ja tätä kautta saada tukea omaan vanhemmuuteen henkilöstöltä ja muilta samassa tilanteessa olevilta. He voivat myös saada lyhytaikaista hoitoapua ja mahdollisuuden osallistua yhdessä lapsen kanssa monipuoliseen toimintaan. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2009.)

3 SEURAKUNNAN PERHEKERHOT OSANA AVOIMIA VARHAISKASVATUS PALVELUJA

Perhekerhot ovat osa avoimia varhaiskasvatuspalveluita ja ne ovat seurakuntien järjestämää toimintaa. Perhekerhossa lasten vanhemmat käyvät yhdessä lasten kanssa. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2009.)

Perhekerhojen lisäksi seurakunta voi tarjota lapsiperheille muun muassa päiväkerhoja, tapahtumia ja leirejä. Perhekerhot ovat tällä hetkellä aktiivinen osa kirkon lapsi- ja perhetyötä. (Alopaeus-Karhunen & Wennemark 2004, 22.)

Kerhot vaihtelevat seurakunnittain, ja niillä voi olla eri nimityksiä, kuten avoimet päiväkerhot, äiti-lapsi-kerhot ja vanhempi-lapsi-kerho (Seurakuntien lapsityönkeskus ry i.a). Joissakin seurakunnissa voi myös olla erityisperhekerhoja, jotka on järjestetty yhteistyössä sosiaalityöntekijöiden kanssa (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2009).

Perhekerhon kokoonpano voi myös vaihdella. Mukana voi olla äitiä, isiä, isovanhempia ja perhepäivähoitajia. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko, i.a.) Myös perhekerhon ikäjakauma on laaja, sillä osanottajia on vauvasta vaariin. Perhekerho on myös koko ajan muuttuva ryhmä. Osanottajat vaihtuvat koko ajan eikä pysyvyyttä ole, mutta useimmissa kerhoissa on kuitenkin tietty perusjoukko, joka on kerholle uskollinen. (Lindfors 2000, 16–22.)

Perhekerhot voivat muuntautua moneksi tarpeiden mukaan. Perinteisten perhekerhojen lisäksi on olemassa eri kohderyhmille, kuten maahanmuuttajaperheille ja erityislasten perheille suunnattua kerhotoimintaa. Erityisen suosittuja ovat tällä hetkellä vauvaryhmät. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2007.)

3.1 Seurakunnan lapsi- ja perhetyön tavoitteet

Varhaiskasvatustoiminta seurakunnissa perustuu kirkon varhaiskasvatuksen perusteisiin, jossa tärkeää on kristillinen kasvatus. Laajemmin seurakunnan lapsityöllä pyritään

tukemaan kodin kristillistä kasvatusta ja lapsen kehitystä kokonaisvaltaisesti. (Alila & Portell 2008.)

Seurakunnilla on myös perhetyötä monissa muodoissa ja tämän työn tavoitteena on toimia eri tavoin perheiden hyväksi. Tavoitteena on etsiä keinoja tukea perhettä ja lasta kokonaisvaltaisesti sekä edistää sukupolvien välistä vuorovaikutusta. (Seurakuntien lapsityönkeskus ry i.a.)

Perhekerhotoiminta on yksi kirkon perheiden kanssa tehtävän työn muoto. Perheen tukeminen on kokonaisvaltaista ja näyttäytyy käytännössä keskusteluin ja kohtaamisin. Kirkon varhaiskasvatuksessa korostetaan lapsen ja tämän läheisten suhdetta. Perheiden kanssa pyritään tekemään yhteistyötä eri tavoin ja tämä yhteistyö kannattelee lapsen elämää eri tavoin. (Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämissasiakirja 2008.)

Perhekerhon toiminta on laajemmin ymmärrettynä samalla seurakunnan kasteopetusta. Vanhemmat, kummit ja seurakunta ovat sitoutuneet antamaan lapselle kristillisen kasvatuksen. Perhekerho tukee vanhempia tässä tehtävässä. (Lindfors 2000, 16–17.)

3.2 Toiminta perhekerhoissa

Toiminta perhekerhoissa muotoutuu ryhmän mukaan, eikä perhekerhoissa ole tiettyjä toimintamalleja. Kerhojen ohjaajat miettivät toiminnan sisältöjä, mutta tähän vaikuttaa myös osallistujien toiveet ja ajatukset, joten suunnittelu on siis vastavuoroista. Perhekerhon toiminta muodostuu juuri sille ryhmälle tärkeistä asioista. Ohjaajien tulee myös olla selvillä toimintojen merkityksestä niin aikuiselle kuin lapselle. Jokaiseen kerhoon syntyy oma toimintakulttuurinsa, mutta yhteisenä ohjelmana seurakunnan perhekerhoihin kuuluvat hartaus ja raamatunkertomukset. (Lindfors 2000, 27.)

Osan kerhoajasta voi olla pohtimista ja keskustelua voidaan käydä johonkin teemaan liittyen. Keskustelua saattaa edeltää esimerkiksi alustus aiheesta. Ohjaajat vastaavat tällaisesta suunnitellusta ohjelmasta ja yleisesti koko tilaisuuden sujumisesta. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.)

Kerhoihin kuuluu yleensä aikuisten ja lapsen yhdessä tekeminen. Tämä voi olla yhdessä askartelua, maalausta tai piirtämistä. Yleensä se liittyy kädentaitoihin ja aiheet syntyvät hartauksista tai muista kerhoissa esillä olleista teemoista. (Lindfors 2000, 34.)

Toiminnassa tärkeintä on itse tekeminen ja aikuisen ja lapsen yhdessä olo. Aikuisen ja lapsen välillä on vuorovaikutus, jolloin he suunnittelevat, ideoivat ja juttelevat keskenään. (Lindfors 2000, 34.)

Musiikki ja leikki ovat olennainen osa perhekerhojen toimintaa. Suurin osa lapsista rakastaa laulamista ja leikkimistä ja musiikki tempaa lapset mukaansa. Musiikin rooli perhekerhoissa on tärkeä ja sen tarkoituksena on tuoda musiikki luonnolliseksi osaksi perheen arkea. (Lindfors 2000, 35.)

Vauvat nauttivat vanhempansa tai hoitajansa läheisyydestä, äänestä, liikkeistä ja rytmistä. Taaperot taas pitävät kokonaisvaltaisesta tekemisestä ja liikkumisesta. Näistä syistä perhekerhoissa leikitään usein lapsien kehitykselle sopivia leikkejä kuten sylileikit ja laululeikit. Myös lorut ovat lapsille tärkeitä ja niitäkin pyritään tarjoamaan. (Lindfors 2000, 35.)

3.3 Perhekerho arjen tukena

Perhekerhojen tavoitteena on tukea arjessa selviytymistä ja jaksamista (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2009). Kerhoon tulevat vanhemmat hakevat kerhosta aikuista seuraa, jonka kanssa jakaa omia kokemuksiaan. Vanhemmat etsivät kerhoista hyväksyntää ja kuulumista muiden aikuisten joukkoon. (Lindfors 2000, 22.) Nuorten vanhempien kohdalla tämä on erityisen tärkeää (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a).

Perhekerho voi tukea perhettä ja vanhempia eri tavoin. Kerho voi omalla tavallaan tukea sitoutumisessa omaan lapseen, perheeseen ja omaan puolisoon. Vanhemmat voivat perhekerhon avulla saada välineitä kasvatukseen sekä hengelliseen elämään. He voivat kerhon kautta myös löytää omia voimavarojaan. (Lindfors 2000, 16–17.)

Kontaktit toisiin aikuisiin auttavat laajentamaan omaa kontaktipintaa ja antavat turvallisuuden tunnetta. Tällöin on myös helpompi ymmärtää omaa käyttäytymistä. Tämä tarjoaa helpotusta ja turvaa monin tavoin. (Sihvola 2002, 174–175.) Perhekerhoissa vanhemmat saavat tukea oman identiteettinsä vahvistamiseen (Alopaeus-Karhunen & Wenne-mark 2004, 22).

3.4 Vertaistuki

Vertaisverkosto perustuu vastavuoroiseen ja tasavertaiseen sosiaaliseen suhteeseen. Vertaisverkostot voivat olla joko tiiviitä, jolloin jokainen tuntee toisensa hyvin tai löyhä, joissa kaikki jäsenet eivät tunne toisiaan. Vertaisverkostoja pidetään sosiaalisen tuen tuottajina, samankaltaisuuteen ja maallikotietoon perustuvana hyvinvoinnin mahdollistajina. (Nylund 2004, 186–187.) Vertaisryhmässä kaikki osapuolet ovat saajina ja antajina tasa-arvoisia (Mikkonen 1996, 218). Vertaisverkosto syntyvät ihmisten samantyyppisistä elämäntilanteista tai kokemuksista. Ne voivat kokoontua esimerkiksi tietyssä paikassa tapaamaan omaa vertaisryhmäänsä. Sosiaaliset verkostot voivat olla myös työväline tai toiminnan väline, jonka avulla vertaisverkostoja voidaan pitää voimia ja tukea antavina arjessa tai ongelmatilanteissa. (Nylund 2004, 188.)

Sosiaaliseen tukeen kuuluu neljä elementtiä, joista yksi on vertaistuki. Muita tukia ovat muun muassa emotionaalinen tuki, tietotuki sekä käytännön avut. Thoitsin ja Housen kertovat (Viljamaa 2003, 47) vertaistuen olevan lähinnä itsearviointin ja itsearvostuksen kannalta oleellista tietoa. Esimerkiksi vanhempi, joka seuraa toisia lapsiperheitä voi havaita muilla perheillä olevan pulmia ja erilaisia ongelmia. Tällöin havainto voi auttaa omien kokemustensa jäsentämistä ja samalla nostattaa hyvän vanhemmuuden tunnetta omista ongelmista huolimatta. Tällöin vanhempi kokee itsearviointinsa lisäksi vertaistietoa, joka auttaa itsearvostuksen kohoamisessa. (Viljamaa 2003, 47.)

Vieraaseen maahan muuttaessa ihmisen tutut sosiaaliset verkostot jäävät entiseen kotimaahan. Tällöin ihmiset rakentavat usein verkostonsa maamiehistään uudessa kotimaassaan tai muista maahanmuuttajista, riippuen muuton syistä ja omista intresseistä. (Nylund 2004, 195). Tällöin vanhemmat myös kokevat tärkeäksi tavata samassa elämäntilanteessa olevia ihmisiä. Vertaistapaamiset edistävät muun muassa vanhempien sosiaa-

listen verkostojen muotoutumista ja mahdollistavat jopa ystävyysuhteiden syntymisen. Vertaistuen kautta vanhemmat kokevat monesti saavansa tietoa ja tarvitsemaansa tukea. (Viljamaa 2003, 50.) Niinpä sosiaaliset verkostot voidaan nähdä yhtenä yksilön voimavarana, esimerkiksi yhtenä sosiaalisen pääoman ominaisuutena (Nylund 2004, 185).

4 SUOMALAISET BELGIASSA

Suomalaiset alkoivat kiinnostua Belgiasta 1950-luvulla, mutta vasta Suomen liittyttyä Euroopan unioniin vuonna 1995 suomalaisten määrä kasvoi Belgiassa suuresti. Suomen kansalaisia asui maassa vuonna 1991 noin 600, kun taas vuonna 2005 heitä oli noin 4 000. (Lähtenmäki 2007, 29.) Nykyisin suomalaisia arvioidaan olevan Brysselissä noin 4500–5000 (Lännenpää henkilökohtainen tiedonanto 28.1.2010 b).

Siirtolaisuutta on ollut hyvin pitkään historiamme aikana, esimerkiksi 1800–1900-luvun taitteessa suomalaisia muutti paljon Yhdysvaltoihin ja Kanadaan, kun taas 1960–70-luvulla muuttoliike oli kohdistunut Ruotsiin päin. Teollisuuden ja kaupan globalisoinnin ja Euroopan integraatiokehityksen myötä 1990-luvulla alkoi muutto Keski-Euroopan maihin. Muutto ja siirtolaisuus ovat muuttuneet ajan myötä. Aiemmin muuttajat olivat “siirtolaisia” tai “immigrantteja”, jotka monesti jäivät maahan pysyvästi. Tänä päivänä muuttajat ovat omaksuneet käsitteen “ekspatriaatti” tai “ulkosuomalainen”, jolloin he lähtevät toiseen maahan työntekijöinä ja viiptyvät uudessa maassa tietyn ennalta sovitun ajan. (Lähtenmäki 2007, 29.) Belgian pääkaupunki Bryssel on nykyään yksi kansainvälisimmistä Euroopan kaupungeista ja siellä asuvista asukkaista noin kolmasosalla on jokin muu kuin Belgian kansalaisuus. (Lähtenmäki 2007, 29.)

Aikojen saatossa suomalaisten asuminen ja eläminen on muuttunut Belgiassa. Aiemmin, kuten 1970-luvulla suomalaisia asui hyvin laajasti eri puolilla Belgian maata. Vuosien saatossa on voitu havaita suomalaisten asuinsijojen keskittyneen Brysseliin tai sen lähi-alueisiin. Bryssel koostuu 19 kunnasta, joista suomalaiset ovat löytäneet muutaman suosikkinsa. Syitä suomalaisten suosimiin asuinalueisiin löytynee toimivasta julkisesta liikenteestä, vehreästä ympäristöstä, Eurooppa-koulusta sekä muista suomalaisista. Suo-

malaiset perheet hakeutuvat toistensa seuraan sosiaalisista syistä, esimerkiksi tällöin vanhemmille ja lapsille löytyy helpommin suomalaisia ystävyys-suhteita ja vertaistukea. (Lähteenmäki 2007, 31.)

4.1 Sopeutuminen vieraaseen kulttuuriin

Ihminen kokee elämässään paljon muutoksia ja vaihteita, jotka monet vaativat sopeutumiskykyä. Vieraaseen maahan muuttaminen voi olla mullistava elämänmuutos ja siirtymävaihe, sillä ulkoinen elämä muuttuu merkittävästi. (Raunio 1996, 115–118.)

Tällaisissa muutoksissa on ihmisten käyttäytymisessä ja suhtautumisessa muutokseen havaittavissa yhtäläisyyksiä, joten sopeutumisen vaiheista voidaan puhua. Toisaalta ihminen kuitenkin reagoi muutokseen omalla tavallaan ja kyseessä on subjektiivinen kokemus. (Raunio 1996, 115–118.) Asiasta voidaan myös puhua kulttuurishokin nimellä. Kulttuurishokin on todettu olevan säännönmukaista ja siihen liittyvät tietyt vaiheet. (Salo-Lee 1997, 55.)

Yksilölliset erot näkyvät ihmisten käyttäytymisessä ja suhtautumisessa. Paineen alla ihmiset käyttävät erilaisia puolustusmekanismeja. Näiden käyttö on hyvin yksilöllistä. Erot näkyvät myös perheen sisällä eri tavalla ja etenkin lasten ja aikuisten välillä on suuret erot. Lapsilla sopeutuminen on yleensä helpompaa, sillä maailmankuva on vielä keskeneräinen. Aikuisilla maailmankuva on kuitenkin valmis ja sopeutuminen voi tuntua haasteelliselta. (Raunio 1996, 115–118.)

Monesti perheet muuttavat ulkomaille vanhempien/ vanhemman työn vuoksi. Muutossa jokaisella perheenjäsenellä on omat sopeutumishaasteensa ja niistä ylipääsemiseen perheen tulisiikin tukea toisiaan ja erityisesti lapsia. Muuton yhteydessä myös perheen keskinäiset välit voivat muuttuvat. Vieraassa maassa ollessa vanhemmilla on monesti hyvinkin erilaiset roolit kuin kotimaassaan. Esimerkiksi perheen äidistä voi tulla kotiäiti monien työssä olo vuosien jälkeen. (Tikka 2004, 60.)

4.2. Sopeutumisen vaiheet

Sopeutumisessa on olemassa neljä eri vaihetta, jotka ovat huomattavissa ihmisen käytöksessä. Niiden kestot ja voimakkuus vaihtelevat kuitenkin paljon. Tähän vaikuttaa muun muassa se, kuinka paljon uusi kulttuuri poikkeaa entisestä ja millainen persoona henkilöllä on. (Raunio 1996, 117.)

Ensimmäinen vaihe on innostus eikä arkea vielä ole kohdattu. Vaihe kestää viikosta aina moneen kuukauteen. Alkuinnostuksen kesto riippuu henkilöstä. Tässä vaiheessa kulttuurissa kiehtoo kaikki uusi aina ruuasta nähtävyyksiin. Uudessa kulttuurissa nähdään vain hyvät puolet ja kotimaa voi unohtua hetkeksi. (Raunio 1996, 119.)

Toinen vaihe on turhautuminen, jolloin erilaisuutta ei enää koeta mielenkiintoisena vaan turhauttavana (Salo-Lee 1997, 55). Arkielämän eläminen aiheuttaa toisen vaiheen sopeutumisessa. Uuden kulttuurin säännöt ja tavat on opeteltava. Kielitaito ei enää kehity samalla tavalla perinteisten fraasien opetteluun jälkeen, vaan kielen opettelu vaatii jo erilaista sisäistämistä. Aletaan törmätä viestintäongelmiin käytännön arjen asioissa. (Raunio 1996, 118–123.)

Sopeutumisen toinen vaihe tulee yleensä aikaisemmin kotona olevalle vanhemmalle, joka myös kokee turhautumisen voimakkaammin kuin töissä käyvä puoliso (Raunio 1996, 119). Työssä käyvä vanhempi ja koulussa olevat lapset löytävät usein uusia ystäviä ja sopeutuvat monesti helpommin kuin esimerkiksi kotiin jäävä vanhempi. Kotona olevan vanhempi on monesti päivän kohtaamisissa tekemisissä paikallisten kanssa, jolloin kulttuurierot voivat olla hyvinkin haastavia. Hänen on opittava hoitamaan arkiaskareita, esimerkiksi käymään kaupassa, hoitamaan lasten kouluun tai päivähoitoon liittyvät tilanteet sekä tutustumaan uusiin ihmisiin vieraassa maassa ja mahdollisesti täysin vieraalla kielellä. Kulttuuriin sopeutuminen on siis yksilöllistä perheen sisällä. (Tikka 2004, 60–61.) Kotona oleville vanhemmille erilaiset harrastustoiminnat ovat oivia lisäämään sosiaalista verkostoa ja saamaan uusia ystäviä vieraassa maassa (Reijonen 2007, 115.)

Turhautuminen puretaan isäntämaan tapoihin, olosuhteisiin ja erityisesti ihmisiin. Kaiken koetaan olevan vialla uudessa kulttuurissa. Tässä vaiheessa haetaan turvaa maamie-

histä, joiden kanssa voi yhdessä valittaa. Tämä on aggressioiden purkamista, jolloin objektiivinen tilanteen arviointi hämärtyy. Ihminen voi paeta puolustusmekanismeihin ja saavuttaa hyvän olon tunteen hetkeksi. Tyypillisiä puolustusmekanismeja ovat muun muassa kielteisten tuntemusten kieltäminen, ikävien kokemusten unohtaminen, dominoiva käytös, eristäytyminen ja kotimaan ajattelu ja riippuvuus muista suomalaisista (Raunio 1996, 123.)

Sopeutumisen kolmas vaihe on hyväksyminen. Tämä vaihe alkaa kun hyväksytään, että ympäristö ympärillä ei muutu. Ihmisen on siis itse muututtava. Turhautumisen vaihe johtui pitkälti kommunikaatio-ongelmista, joten hyväksymisen vaiheessa kulttuurista aletaan etsiä tietoa perusteellisesti. Sanaton ja sanallinen kielitaito kehittyvät, mikä lisää itseluottamusta. (Raunio 1996, 124-125.)

Osa yrittää samaistua uuteen kulttuuriin täydellisesti ja pyrkivät samaistumaan kaikessa paikalliseen väestöön. Tällöin tavoitteena on saada hyväksyntää itselle. Toinen päinvastainen tapa on vetäytyä muiden ulkomaalaisten alakulttuuriin. Tällöin eristäydytään täydellisesti paikallisesta kulttuurista. Ulkomailla toimivien järjestöjen ja yhdistyksien tapaamiset ovat tällöin merkittävässä asemassa ja niistä voi tulla niin sanottu turvapaikka. Kumpikaan tapa ei ole paras mahdollinen vaan toimivin on näiden välimuoto. (Raunio 1996, 124-125.)

Sopeutumisen neljäs ja viimeinen vaihe on sopeutuminen. Sopeutumisen vaiheessa ihminen on sopeutunut elämäänsä ulkomailla ja tuntee olevansa kotonaan uudessa kulttuurissa. Uudesta kulttuurista on opittu nauttimaan ja elämäntapa on yhtä hyväksyttävä kuin kotikulttuuri. Uudessa ympäristössä elämisestä pyritään nauttimaan eikä kotimaata haikailla samalla tapaa kuin ennen. (Raunio 1996, 126.)

5 MERIMIESKIRKKO RY

Suomen Merimieskirkko ry on perustettu vuonna 1875, tarkoituksena auttaa ja tukea Suomesta maailmalle lähteneitä merenkulkijoita, siirtolaisia sekä maamiehiä. Peruspiir-

teiltään toiminta on säilynyt tähän päivään asti samankaltaisena. Merimieskirkkojen toiminnan perusarvoja ovat muun muassa läsnäolo, kristillinen identiteetti, kohtaaminen, vieraanvaraisuus, avoimuus uudelle sekä merellinen henki. (Suomen Merimieskirkko ry, i.a.)

Merimieskirkkojen palvelut ovat kehittyneet aikojen kuluessa ja niistä on muovautunut suomalaisuuden, suomen kielen ja kulttuurin tukikohtia sekä näyteikkunoita Eurooppaan. Asiakkaille merimieskirkot ovat pala kotimaata vieraassa ympäristössä ja uudessa kulttuurissa. Merimieskirkkojen asiakaskunta koostuu merenkulkijoista, rekkamiehistä, liikemiehistä, virkamiehistä, työkomennuksilla olevista, opiskelijoista, au-paireista, turisteista, eteläsuomalaisista sekä erilaisista ohikulkijoista; niinpä merimieskirkoille ovat kaikki erittäin tervetulleita. (Suomen Merimieskirkko ry, i.a.)

Merimieskirkkojen kävijämäärät ovat vuosittain noin neljännesmiljoonan paikkeilla. Toimintaa toteutetaan 13 eri maassa ja kaikkialla merillä. Suomessa toimivat merimieskirkot sijaitsevat Haminassa, Helsingissä, Raumalla, Turussa, Kokkolassa, Raahessa, Oulussa sekä Kemi-Torniossa ja lisäksi rannikon satamissa palvelee liikkuva merimieskirkkobussi, Navicar. (Suomen Merimieskirkko ry, i.a.)

Ulkomailla toimivat merimieskirkot sijaitsevat Lontoossa, Rotterdamissa, Hampurissa, Antwerpenissä ja Brysselissä. Näiden lisäksi toimintaa on myös Luxemburgissa, Irlannissa, Varsovassa ja Pireuksella sekä joulukirkkoja järjestetään vaihtuvasti Kauko- Idän eri kohteissa. (Suomen Merimieskirkko ry, i.a.)

Suomen merimieskirkkojen toiminnan tarkoituksena on sääntöjen mukaan yhteistyössä Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kanssa tehdä kristillistä, kulttuurillista, sosiaalista ja diakonista työtä asiakkailleen. (Suomen Merimieskirkko ry, i.a.)

Suomen Merimieskirkon palveluihin ulkomailla kuuluvat esimerkiksi kahvila/ravintola, Suomi-kauppa, kirjasto, sauna, suomi-televisio, sanomalehtiä, puhelin, posti sekä Internet. Monet merimieskirkot tarjoavat myös majoitusmahdollisuuksia. Asiointi merimieskirkoilla on mahdollista toteuttaa suomen kielellä. Keskusteluapua on mahdollista saada henkilökunnalta. (Suomen Merimieskirkko ry, i.a.)

Merimieskirkot tarjoavat suomen kielellä jumalanpalveluksia, kaste-, hautajais- ja vihkitoimintaa maissa, joissa se on mahdollista lakien puitteissa. Rippikoulu, lasten- ja nuortentapahtumat sekä erilaiset leirit kuuluvat merimieskirkkojen toimintaan. Myös erilaiset harrastus-, urheilu- ja myyjäistapahtumat ovat keskeisenä osana merimieskirkkoja. (Suomen merimieskirkko ry, i.a .)

5.1 Belgian suomalainen Merimieskirkko

Belgian suomalainen Merimieskirkko on kulttuurinen, sosiaalinen ja kristillinen kohtaustapaikka suomalaisille ja Suomen ystäville. Sillä on kaksi toimipistettä Belgiassa: Brysselissä ja Antwerpenissa. Belgian suomalainen Merimieskirkko hoitaa myös Luxembourgin toteutettavaa evankelis-luterilaista työtä. (Belgian suomalainen Merimieskirkko, i.a.) Näitä ovat esimerkiksi jumalanpalvelukset, toimitukset, nuortenillat sekä isokoulutukset (Lännenpää henkilökohtainen tiedonanto 28.1.2010). Merimieskirkkoille perinteisten Suomikaupan ja kahvilan lisäksi Belgian toimipisteissä on kerhotoiminnan lisäksi myös koti, -työpaikka, koulu- ja laivakäyntejä (Belgian suomalainen Merimieskirkko, i.a) .

Belgian suomalaisen Merimieskirkon molemmissa yksiköissä on hyvin viriiliä toimintaa. Antwerpenin yksikkö on keskittynyt pääosin laiva- ja rekkamiestyöhön, kun taas Brysselin yksikössä on hyvin paljon toimintaa lasten-, nuorten- ja perheiden parissa. Brysselin merimieskirkossa on viikoittain muun muassa päiväkerho, erilaisia lasten- ja nuorten vapaa-ajan kerhoja, pyhäkouluja sekä perhekerho vanhemmille ja lapsille. Brysselin merimieskirkolla toimiva perhekerho kokoontuu kaksi kertaa viikossa viettämään aikaa yhdessä muiden Brysselissä asuvien suomalaisperheiden kanssa. (Salminen henkilökohtainen tiedonanto 3.2.2010 b.)

5.2 Belgian suomalaisen Merimieskirkon perhetyön historia

Perhekerhot ovat toimineet Brysselin merimieskirkolla syyskuusta 2008 lähtien. Tällöin perhekerhotoiminnan toi osaksi viikoittaista ohjelmaa vuosivapaehtoinen Piia Lännenpää. Lännenpää koki, että Brysselin lapsi- ja perhetyöstä puuttuu perheille suunnattu

toiminta ja päätti tuoda aikaisemmasta työpaikastaan toimivaksi työmuodoksi osoittautuneen perhekerho-mallin myös Belgiaan. (Lännpää henkilökohtainen tiedonanto 28.1.2010 b.)

Perhekerhotoimintaa mainostettiin merimieskirkon Internet-sivuilla, päiväkerholaisten vanhemmille sekä Kirkkoset- ja Parlööri-lehdessä. Toiminta on pysynyt hyvin samankaltaisena koko Brysselin perhekerho historian aikana, mutta pieniä muutoksia muun muassa alkuhartauksiin kerhossa on tehty. Perhekerhon alkuaikoina mukana oli alkuhartaus, joka kuitenkin jätettiin myöhemmin pois, kun huomattiin asiakkaiden tulevan kerhoon vasta hartauden jälkeen. Hartauden poisjättäminen toi perheille heidän kaipaamaansa kerhoaikaa lisää. (Lännpää henkilökohtainen tiedonanto 28.1.2010 b.)

Aluksi perhekerhotoimintaa oli vain kerran viikossa tiistai aamuisin. Tammikuussa 2009 toimintaa päätettiin lisätä kysynnän vuoksi. Uuden toiminnan ajankohdaksi muotoutui torstai-iltapäivä, jolloin mahdollisimman moni kerholainen pääsisi osaksi toimintaa. Osa perheistä käy molemmissa kerhoissa. (Lännpää henkilökohtainen tiedonanto 28.1.2010 b.)

Suomi-klubi on pitänyt Brysselin merimieskirkon tiloissa jo vuosia ”vauva-muskaria”. Perhekerhon toiminnan alettua yhteistyö Suomi-klubin kanssa tiivistyi ”vauva-muskarin” johdosta. Samaan aikaan kun perhekerhossa oli laulu/leikki tuokio, perheen pienimmät pystyivät osallistumaan ”vauva-muskariin”. Vähäisen kävijämäärän vuoksi ”vauva-muskari” kuitenkin lopetettiin ja kaikki halukkaat siirtyivät perhekerhon laulu/leikki-hetkeen. (Lännpää henkilökohtainen tiedonanto 28.1.2010 b.)

Kävijämäärät perhekerhossa ovat vaihdelleet hyvin paljon toiminnan aikana. Perhekerhossa kävi vuonna 2009 keskimäärin 25 henkilöä/kerhokerta. Kaiken kaikkiaan kerhossa käy noin 30 vanhempaa, joista yhdellä kerhokerralla vierailee noin 6-15 vanhempaa. Aikaisemmin torstain perhekerho on ollut suosituimpi, mutta viime aikoina kävijämäärät ovat tasaantuneet. (Lännpää henkilökohtainen tiedonanto 28.1.2010 b.)

5.3 Belgian suomalaisen Merimieskirkon perhekerhon tavoitteet

Perhekerhon tavoitteena on tukea vanhempia ja muita kerhossa käyviä aikuisia, kuten lastenhoitajia luomaan pysyviä kontakteja toisiinsa sekä järjestämään myös keskenään erilaista toimintaa kerhon ulkopuolella. Kerhosta vanhemmat ja muut aikuiset voivat hakea kaipaamaansa vertaistukea muista kerholaisista sekä saada tukea ja apua arjessa selviytymiseen. (Lännenpää henkilökohtainen tiedonanto 14.1.2010 a.)

Työntekijöiden osalta perhekerhon tarkoituksena on tarjota perheille paikka, jossa tavata muita samassa tilanteessa olevia vanhempia ja lapsia. Työntekijöiden rooli on olla kuuntelijoina ja apuna lasten kanssa toimimisessa, jotta vanhemmat/ aikuiset voisivat vaihtaa kuulumisiaan ja hengähtää hetken lastensa leikkiessä. Perhekerho mahdollistaa tutustumisen kirkon työntekijöihin, jolloin kynnyksellä olevat vaikeissa asioissa yhteyttä työntekijöihin madaltuu. (Salminen henkilökohtainen tiedonanto 13.1.2010 a.)

Perhekerhotoiminta tapahtuu suomen kielellä ja luo tällöin mahdollisuuden kokonaisvaltaiseen keskusteluun omalla äidinkielellään kevyistä sekä vakavammistakin aiheista. Paikka toimii myös tiedon välittäjänä erilaisissa lapsiperheitä koskevissa asioissa sekä ylipäättänsä Belgiassa asumisesta ja olemisesta. Vinkkejä ja neuvoja jakavat niin työntekijät kuin muutkin kerholaiset. (Lännenpää henkilökohtainen tiedonanto 14.1.2010 a.)

Perhekerho pyrkii auttamaan suomalaisia perheitä sopeutumaan belgialaiseen yhteiskuntaan ja elämään. Se antaa arkipäivien iloksi perheille virikkeitä ja uuden kokemista. Perhekerho pyrkii tuomaan myös suomalaisen kulttuurin ja perinteet belgialaiseen arkeen. Kerhossa juhlietaan perinteisiä kirkkovuoden tapahtumia sekä yleisiä suomalaisia juhlapyhiä. Niille perheille, jotka ovat olleet Belgiassa tai muualla maailmassa jo pidemmän aikaa, kerho voi olla ainut linkki suomalaisiin perinteisiin ja tapoihin. (Salminen henkilökohtainen tiedonanto 13.1.2010 a.)

5.4 Belgian suomalaisen Merimieskirkon perhekerhon toiminta

Belgian suomalaisen Merimieskirkon perhekerhot kokoontuvat Brysselin toimipisteessä kahdesti viikossa, tiistaisin 10.30–12.00 sekä torstaisin 15.00–16.30. Perhekerho on

tarkoitettu kaikille vanhemmille sekä lastenhoitajille yhdessä lastensa kanssa. (Belgian suomalainen Merimieskirkko, i.a.)

Perhekerho on yleensä noin puolentoista tunnin mittainen tuokio, jonka aikana perheet leikkivät ja jutustelevat yhdessä toisten perheiden ja ohjaajien kanssa. Toiminta alkaa yleensä vapaalla toiminnalla ja kuulumisten vaihdolla. Riippuen kerhokerrasta, mukana voi olla erilaista ohjelmaa, kuten esimerkiksi askartelua. Kerholaisten toiveesta nykyisin on keskitytty enemmän vapaaseen toimintaan ja leikkiin. (Salminen henkilökohtainen tiedonanto 3.2.2010 b.)

Tiistain ja torstain perhekerhot eroavat toisistaan melko vähän. Eron huomaa yleensä ajankohdassa ja kävijämäärissä. Tiistain perhekerho on monesti rauhallisempi vähäisemmästä kävijämäärästä johtuen. Toisaalta taas tiistain kerhossa aikuiset ovat päässeet keskusteluissaan hyvin syvälisiinkin ja mieltä painaviin aiheisiin. Tällöin vertaistuen merkitys kerhossa korostuu entisestään. Kerho toimii tällöin myös foorumina ongelmatilanteista selviämässä. Torstain kerhon ajankohta taas mahdollistaa esikoulussa olevienkin lasten osallistumisen suomalaiseen perhekerhotoimintaan. (Salminen henkilökohtainen tiedonanto 3.2.2010 b.)

Perinteinen Brysselin perhekerhossa käyvä aikuinen on suomalaissyntyinen kotiäiti yhdessä lapsensa kanssa. Monesti perheiden isät huolehtivat perheiden taloudellisesta tilanteesta ja tällöin käyvät päivisin töissä. Kerhossa käy myös au-paireja yhdessä hoitolaistensa kanssa sekä vanhempia, jotka ovat asettuneet asumaan Belgiaan. Perhekerhossa käyvä lapsi on iältään yleensä vastasyntyneestä kolmivuotiaaseen. Belgialaisessa yhteiskunnassa lapset menevät esikouluun jo kolmen vuoden iässä, joten sitä vanhemmat kerholaiset pääsevät nauttimaan kerhosta yhdessä aikuisensa ja sisarustensa kanssa satunnaisesti. (Salminen henkilökohtainen tiedonanto 3.2.2010 b.)

Jokaisen kerho pitää sisällään leikki / laulu- tuokion, joka kulkee kerhossa "muskari"-nimellä. "Muskari-hetki" kestää yleensä viidestätoista minuutista puoleen tuntiin, jolloin aikuiset yhdessä lastensa kanssa leikkivät uusia ja vanhoja suomalaisia laululeikkejä. "Muskari- hetken" aikana kerholaiset voivat toivoa mieleisiään lauluja sekä tuoda kerhon repertuaariin aivan uudenlaista materiaalia. Tästä osiosta kerholaisilta on tullut

hyvin paljon positiivista palautetta ja se on koettu yhdeksi kerhon kantavimmista voimista. (Salminen henkilökohtainen tiedonanto 3.2.2010 b.)

Jokaisesta perhekerho kerrasta perheiltä peritään muutaman euron suuruinen kerhomaksu, joka on lähinnä muodollinen. Merimieskirkko on voittoa tavoittelematon yhdistys, joten tuotoilla ei ole tarkoitus kustantaa kerhotoimintaa. (Lännenpää henkilökohtainen tiedonanto 28.1.2010 b.) Kerhon aikana perheet voivat myös pientä maksua vastaan nauttia kahvihetkestä, jonka antimet kerholle luo Brysselin merimieskirkon keittiö. Kahvihetki on yksi hyvä esimerkki siitä, kuinka suomalaista perinnettä jatketaan eteenpäin vieraassa kulttuurissakin. Monille perhekerhon lapsille kahvihetki on ainut tapa päästä nauttimaan suomalaisista perinneherkuista. Se onkin hyvin tärkeä osa toimintaa. (Salminen henkilökohtainen tiedonanto 3.2.2010 b.)

Perhekerhon työntekijät koostuvat lapsi- ja perhetyön ammattilaisista. Kerhon ohjaajilla on kristillinen lapsi- ja perhetyönkoulutus pohjalla. Toinen työntekijöistä on nuoriso- ja perhetyön koordinaattori, jonka työalueisiin kuuluu Belgian lisäksi myös, Luxemburg ja yhteistyö Rotterdamin (Hollannin) merimieskirkon kanssa. Toinen työskentelee Brysselin merimieskirkolla lapsi- ja perhetyön vuosivapaehtoisen nimellä. Muuten perhekerhoissa työskentelee satunnaisesti Brysselin merimieskirkolla vaihdossa olevia opiskelijoita ja tarvittaessa myös vapaaehtoisia. (Salminen henkilökohtainen tiedonanto 3.2.2010 b.)

Merimieskirkon perhekerhon tulevaisuuden haasteena voidaan pitää tulevien vuosivapaehtoisten rekrytoimista. Tällä hetkellä perhetyötä tekee sosiaalialalle valmistuva henkilö, mutta joka vuosi ammattitaitoa omaavaa henkilöä ei ole ollut saatavilla. (Lännenpää henkilökohtainen tiedonanto 28.1.2010 b.)

6 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET AIHEESTA

Perhekerhoja ei ole tutkittu kovin paljon, vaikka kyseessä ei ole uusi ilmiö. Aikaisemmat tutkimukset ovat olleet lähinnä opinnäytetöitä ja tehty yksittäisiin seurakuntiin.

Esittelemämme tutkimukset ovat kehittämistä koskevia tutkimuksia, jotka on toteutettu pääosin samoin menetelmin. Tutkimukset poikkeavat kuitenkin painotuksiltaan, ja niitä on tarkkailtu eri näkökulmista. Lisäksi on yksi toiminnallinen opinnäytetyö, jonka esittelemme lopuksi.

Heidi Lindqvist ja Maria Parhiala ovat tutkineet Malmin seurakunnan Suurmetsän perhekerhoa. Tutkimus on tehty Diakonia-ammattikorkeakoulussa Helsingin yksikössä vuonna 2006 ja on nimeltään ”Äitien kokemuksia perhekerhosta - Malmin seurakunnan Suurmetsän perhekerhon mielipiteiden ja kehittämistarpeiden kartoitus”. Tutkimus toteutettiin kyselylomakkeiden avulla, ja kyseessä kvalitatiivinen sekä kvantitatiivinen tutkimus. Lindqvistin ja Parhialan (2006, 28) opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää äitien mielipide perhekerhosta. Tavoitteena oli myös selvittää mahdolliset kehittämisideat perhekerhoa varten. (Lindqvist & Parhiala 2006. 26–35.)

Opinnäytetyön tärkeimmät tutkimustulokset olivat seuraavat. Vastanneet äidit kokivat perhekerhon tukevan heidän vanhemmuuttaan. Äidit myös olivat melko tai erittäin tyytyväisiä perhekerhoon. Kehittämistarpeista esiin nousi ohjelmarakenteen kehittäminen. (Lindqvist & Parhiala 2006, 46.)

Eniten hyödyntämämme opinnäytetyö on Mira Neuvosen ”Perhekerho on tarkoitettu kaikille perheenjäsenille- Perheiden kokemuksia Oulun Oulunjoen seurakunnan perhekerhoista”. Kyseessä on vuonna 2008 Diakonia-ammattikorkeakoulusta Järvenpään yksiköstä valmistunut opinnäytetyö. Neuvosen opinnäytetyössä (2008, 17) pyrittiin kehittämään Oulunjoen seurakunnan perhekerhoja, jotta ne palvelisivat kohderyhmää paremmin. Samalla kartoitettiin kokemuksia kyseisestä kerhotoiminnasta, ja siitä mitä se on antanut aikuiselle ja lapselle. Opinnäytetyön tutkimusongelmia olivat myös, millaiseksi perheet näkevät seurakunnan roolin perhekerhotoiminnassa ja kuinka hengellisyys on siirtynyt kodin arkeen. (Neuvonen 2008, 17–19.)

Opinnäytetyön tuloksista kävi ilmi, että perheet olivat kaiken kaikkiaan tyytyväisiä perhekerhojen toimintaan. Toisaalta hengellisyyttä ei pidetty kovinkaan tärkeänä. (Neuvonen 2008, 19–30.)

Aiheesta on myös tehty toiminnallisia opinnäytetöitä. Annukka Halmetoja, Nana Luukkanen ja Heidi Manner ovat tehneet opinnäytetyön Diakonia-ammattikorkeakoulussa Pieksämäellä vuonna 2008 ”Haistellen, maistellen ja körötellen-Toiminnallisia hartauksia seurakuntien perhekerhoille”. Kyseessä oli toiminnallinen opinnäytetyö, jossa karotoitettiin mielipiteitä kyselylomakkeiden avulla ja näiden vastausten perusteella rakennettiin hartauksia perhekerhoon. Hartaudet kokeiltiin perhekerhossa ja niistä pyydettiin palaute perhekerhoon osallistuneilta. (Halmetoja, Luukkanen & Manner 2008, 33–37.)

Halmetojan, Luukkasen ja Mannerin opinnäytetyön tuloksena syntyi toiminnallisia hartauksia, joiden käyttö ei ole sidottu vain perhekerhoon, vaan niitä on mahdollista toteuttaa myös varhaiskasvatuksessa ja nuorisotyössä. (Halmetoja, Luukkanen & Manner 2008, 41–88.)

7 TUTKIMUSONGELMAT

Tutkimuksemme tavoitteena on selvittää Belgian suomalaisen Merimieskirkon perhekerhotoiminnan kehittämistarpeita sekä vanhempien kokemuksia perhekerhotoiminnasta. Tutkimusongelmat olivat:

1. Millaiseksi Belgian suomalaisen Merimieskirkon perhekerhossa käyvät vanhemmat kokevat perhekerhotoiminnan?
2. Millä tavoin perhekerhotoimintaa voidaan Brysselin merimieskirkossa kehittää?

8 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

8.1 Kohderyhmän valinta

Joulukuussa 2009 lopussa aloitimme yhteistyön Belgian suomalaisen Merimieskirkon lapsi- ja perhetyön kanssa. Yhteistyökumppanimme valintaan vaikutti aikaisempi yhteistyö työharjoittelun muodossa keväällä 2009 Belgian suomalaisen Merimieskirkon lapsi- ja perhetyössä Brysselissä. Mietimme mahdollista yhteistyön aihetta Belgian suomalaisen Merimieskirkon lapsi- ja perhetyöntekijöiden kanssa. Heidän ehdotuksestaan päädyimme toteuttamaan Belgian suomalaisen Merimieskirkon Brysselin perhekerhossa käyville vanhemmille tyytyväisyyskyselyn sekä kartoittamaan mahdollisia kehittämiskohteita perhekerhotoiminnassa. Haimme tutkimuslupaa Belgian suomalaisen Merimieskirkon johtajalta tammikuussa 2010, jonka jälkeen tutkimuslupa myönnettiin meille muutamaa päivää myöhemmin.

Teimme yhteistyössä Belgian suomalaisen Merimieskirkon lapsi- ja perhetyön työntekijöiden kanssa kyselylomakkeen perhekerhossa käyville vanhemmille. Tutkimuksen toteutustavaksi valitsimme kyselylomakkeen, jonka lähetimme perhekerholaisten vanhemmille täytettäväksi. Sovimme tutkimuksen ajankohdaksi tammikuun lopusta helmikuun alkupuolelle 2010. Vastausajaksi sovimme alun perin kaksi viikkoa.

8.2 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyömme on etupäässä tilastollinen tutkimus. Kartoitimme perhekerhon toimintaa ja kehittämistarpeita kyselyllä, jossa oli sekä kvantitatiivisia että kvalitatiivisia kysymyksiä. Kyselyn lopussa käytimme myös avoimia kysymyksiä. Saadaksemme monipuolisen ja kattavan näkökulman aiheeseemme, yhdistimme nämä tutkimusmenetelmät.

Määrällinen tutkimus ei pyri selittämään asioiden syitä, vaan lähinnä kartoittamaan sen hetkistä tilannetta. Tarkoituksena on selvittää prosentteihin ja lukumääriin liittyviä eroavaisuuksia ja eri asioiden välisiä riippuvaisuuksia. Aineistoja kuvataan usein nume-

roin, kuvioin ja taulukoin. (Heikkilä 2005, 16–18.) Opinnäytetyössämme pyrimme selvittämään perhekerhon tämän hetkisen tilanteen sekä tuomaan esille mahdollisia kehittämistarpeita. Tutkimuksessamme kuvaamme tuloksia erilaisin kuvioin.

Kvantitatiivinen tutkimus perustuu mittauksiin. Tutkimusta varten on myös kehitettävä mittari, jolla asioita voidaan mitata. (Kananen 2008, 16–17.) Opinnäytetyössämme mittarina toimi kyselylomake. Pyrimme luomaan mahdollisemman kattavan mittarin tutkimustamme varten. Viisisivuisen kyselylomakkeen avulla koetimme selvittää mahdollisimman tarkasti tutkimusongelmiamme.

Kvalitatiivisen tutkimuksen eli laadullisen tutkimuksen tarkoituksena on tutkia kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2003, 157). Kyselymme oli pääosin kvantitatiivinen tutkimusmenetelmältään, mutta käytimme myös kvalitatiivista lähestymistapaa. Joidenkin kysymysten kohdalla annoimme vastaajille mahdollisuuden perustella vastauksiaan kirjallisesti tai lisätä omia ajatuksia, joita emme olleet osanneet vastausvaihtoehtoihin laatia. Otoksemme on myös melko pieni. Täten olemme pystyneet analysoimaan vastauksia tarkasti.

Kyselylomakkeen rakennetta ja kysymyksiä laatiessamme käytimme apuna kirjallisuutta, yhteistyökumppaneitamme sekä aikaisemmin mainittua Neuvosen opinnäytetyötä. Neuvosen laatima kyselylomaketta oli käytetty Oulun perhekerhoissa, joten saimme siitä pohjaa omaan kyselylomakkeeseemme. Olemme hyödyntäneet osittain samoja taustamuuttujia ja avoimia kysymyksiä kuin Neuvonen omassa kyselylomakkeessaan. Suurin osa kysymyksistä on kuitenkin laadittu Brysselin perhekerhoa ja sen erityispiirteitä ajatellen. Olemme pyrkineet ottamaan huomioon kysymyksiä laatiessamme Belgian suomalaisen Merimieskirkon perhekerhon tavoitteet. Kommunikointi omalla äidinkielellä ja tuen saaminen Belgiaan sopeutumisessa ovat esimerkiksi olennainen osa perhekerhoa, joten tämän vuoksi se tulee eri tavoin esille kyselylomakkeemme vastausvaihtoehtoissa

Kyselylomakkeen alussa olemme selvittäneet vastaajien taustaa. Kysyimme muun muassa ajankohtaa, jolloin vastaaja käy kerhossa sekä, kuinka pitkään hän on kerhossa vierailut. Nämä ovat toimineet taustamuuttujina tutkimuksessamme ja olemme vertailleet ristiintaulukoinnin avulla, onko taustamuuttujilla ollut vaikutusta tuloksiin.

Kyselylomake (liite 2) on jaoteltu kolmeen käsitteeseen, jotka ovat vanhempien kokemuksia perhekerhotoiminnasta, vanhempien mielipiteitä lastensa kokemuksista perhekerhossa sekä toimintaa ja kehittämistä koskevia kysymyksiä. Emme kuitenkaan esittele tuloksia näiden teemojen mukaisesti, vaan olemme jakaneet ne pienempiin osaluokkiin.

8.3 Tutkimusaineiston keruu

Valitsimme tutkimuksemme aineistonkeruumenetelmäksi kyselylomakkeen. Aineistonkeruumenetelmä tuli selväksi hyvin aikaisessa vaiheessa opinnäytetyöprosessiamme.

Tilastollisissa tutkimuksissa aineisto kerätään yleensä standardoiduilla kysymyslomakkeilla, joissa on valmiit vastausvaihtoehdot. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tutkimusmenetelmänä voidaan käyttää muun muassa postikyselyä, puhelinhaastattelua ja informoitua kyselyä. Menetelmän valintaan vaikuttaa tutkittava aihe. (Heikkilä 2005, 18–19.) Opinnäytetyömme keskeiset tavoitteet ja tutkimusongelmat loivat pohjan kyselylomakkeen laatimiselle. Kyselylomake sisälsi monivalintakysymyksiä sekä avoimia kysymyksiä, joten kyseessä oli puolistrukturoitu kyselylomake.

Tutkimusongelmiemme kannalta kyselytutkimus oli kannattavin vaihtoehto. Pitkän välimatkan vuoksi emme voineet toteuttaa tutkimustamme esimerkiksi haastattelujen avulla, joten tämä keruumenetelmä oli luonnollisin ja järkevin vaihtoehto opinnäytetyömme kannalta.

Kyselylomakkeen valmistuttua lähetimme sähköpostitse lomakkeet Brysselin lapsi- ja perhetyön koordinaattorille tammikuussa 2010. Lähetyksessä oli mukana tyhjä kyselylomake ja saatekirje. Saatekirjeessä kerroimme tutkimuksestamme ja ohjeistimme kyselylomakkeen täyttämisen sekä täytettyjen kyselylomakkeiden käsittelytavasta, jotta saisimme luotettavaa tutkimustietoa. Vastausajaksi sovimme perhekerhon työntekijöiden kanssa kaksi viikkoa, jonka aikana kerhoja oli neljä kertaa. Toisen viikon alussa huomasimme kuitenkin ajan olevan liian lyhyt ja jatkoimme vastausten keruuaikaa viikolla. Tässä ajassa ehdimme saamaan luotettavan otoksen perhekerhosta. Tutkimuksen toteutusaikana kerhossa kävi 34 aikuista, joista 13 vanhempaa vastasi kyselyyn.

8.4 Tutkimusaineiston käsittely ja analysointi

Aineiston käsittely ja tulkinta riippuu tutkijan valinnoista tutkimusprosessin alkuvaiheessa. Menetelmien ja analysoinnin valintaan saattaa vaikuttaa hyvinkin paljon tutkimusongelmat. Vastaukset tutkimusongelmiin voivat selvitä vasta analysoidessa. Analysoidessa tutkimustuloksia voidaan huomata epäkohtia tutkimusongelmissa. (Hirsjärvi ym. 2009, 221.) Tutkimusmenetelmämme määritteli tavan analysoida tutkimustuloksiamme.

Aloitimme tutkimusaineiston analysoinnin saatuumme täytetyt vastauslomakkeet. Numeroimme ja tarkistimme kyselylomakkeet, jonka jälkeen karsimme tutkimukseemme kelpaamattoman aineiston pois. Tämän jälkeen syötimme monivalintakysymysten vastaukset Microsoft Excel- taulukkoon sekä järjestimme teemoittain avointen kysymysten vastaukset.

Analysoidessamme vastauksia huomasimme erään vastaajan kuuluvan tutkimusalueen ulkopuolelle. Tutkimusongelmamme koski vanhempien näkökulmaa ja tämän vuoksi jouduimme hylkäämään yhden au-pairin täyttämän kyselylomakkeen. Analysointia aloittaessa vastaukset tulee tarkistaa ja tarvittaessa hylätä, mikäli ne sisältävät virheellistä tietoa tai jos tiedot ovat hyvin puutteellisia (Hirsjärvi ym. 2009, 221).

Mikäli kyselylomake on suunniteltu hyvin, aineisto on selkeä ja nopea käsitellä tallennettuun muotoon sekä analysoida tietokonetta apuna käyttäen (Hirsjärvi ym. 2009, 195). Syötettyämme vastaukset Excel-taulukkoon pystyimme tarkastelemaan vastauksia kokonaisvaltaisemmin. Vertailimme tuloksia ristiintaulukoinnin avulla tutkimusongelmia silmällä pitäen sekä analysoimme vastauksia keskiarvojen avulla. Merkitsimme vielä erikseen Excel- taulukkoon huomioon otettavat asiat, esimerkiksi kommentit, joita vastaajat olivat kirjoittaneet kysymysten viereen/loppuun.

Kyselyssämme oli paljon monivalintakysymyksiä. Monivalintakysymyksissä vastaajan tulee valita yksi kohta annetuista vaihtoehdoista. Kaikki vastaajat olivat ymmärtäneet ohjeistuksen oikein, joten meidän oli hyvin helppo analysoida vastauksia. Vain muutamassa vastauslomakkeessa joihinkin kohtiin ei vastattu lainkaan. Näissä tapauksissa vastaajien määrä oli siis pienempi kuin 13 vastaajaa.

Saatuamme vastauslomakkeet ja analysoituamme kvantitatiiviset kysymykset, aloitimme avointen kysymysten tulkitsemisen. Luimme vastaukset huolellisesti läpi ja litteroimme ne. Litteroinnin jälkeen pyrimme luokittelemaan vastaukset ja analysoimme niitä luokittelumme perusteella. Pyrimme saamaan kokonaisvaltaisen käsityksen vastaajien kokemuksista perhekerhotoiminnasta tutkimusaineistosta saatujen tulosten perusteella.

Laadullisen tutkimuksen aineiston saattamisessa kirjalliseen muotoon voidaan käyttää apuna sisällönanalyysia. Sisällönanalyysissä voidaan saada strukturoimattomasta aineistosta ilmiön kuvaus tiivistettynä. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 105, 110.) Käytimme avoimia kysymyksiä tulkitessamme apuna sisällönanalyysia. Tämän avulla saimme avointen kysymysten vastauksista esille nousevat teemat ja pystyimme analysoimaan vastaajien kommentit perusteellisesti.

8.5 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tutkimukseen liittyy olennaisesti reliabelius ja validius, joita pyritään käyttämään tutkimuksen arvioinnissa (Hirsjärvi ym. 2007, 226). Kvantitatiivisessa kuin kvalitatiivisessäkin tutkimuksessa voidaan luotettavuutta tarkentaa usealla tutkimusmenetelmällä. (Hirsjärvi ym. 2009, 233).

Arvioidessa tutkimuksen luotettavuutta voidaan käyttää apuna erilaisia tutkimus- ja mitaustapoja. Tutkimuksen sekä mittauksen luotettavuudesta puhuttaessa tarkoitetaan sen kykyä tuoda esille "ei -sattumanvaraisia" tuloksia. (Hirsjärvi ym. 2009, 231.)

Pätevyys eli validius on reliabeliuksen ohella tärkeä tutkimuksen arvioinnissa. Tutkimuksessa on tärkeää pyrkiä tutkia juuri sitä mitä on tarkoituskin. Esimerkkinä tästä voi olla kyselylomake, jossa on tärkeää muotoilla asiat niin, ettei niitä voi tulkita väärin. Tutkijan ja vastaajan tulkinnat täytyy olla yhteneviä. (Hirsjärvi ym. 2007, 227.)

Tutkimusta tehdessämme olemme pyrkineet saamaan luotettavaa tutkimustietoa. Perhekerhoyhteisö on hyvin pieni, joten jo kyselyn alkuvaiheessa meidän tuli kiinnittää eri-

tyistä huomiota kysymysten laatimiseen ja vastaajien mahdollisuuteen vastata kyselyyn anonymisti.

Lomaketta laatiessamme pyrimme kehittämään kysymyksiä, jotka vastaisivat tutkimusongelmiimme, mutta samalla saisimme luotettavaa tutkimustietoa aiheesta. Jotta saisimme luotettavia tutkimustuloksia, koetimme laatia kyselylomakkeen, niin ettei väärinymmärryksiä tapahtuisi. Perhekerhon ohjaajat arvioivat lomakkeen toimivuutta ja kommentoivat parannusehdotuksia ennen virallisen kyselylomakkeen lähettämistä. Luotettavuutta voi heikentää kokemattomuutemme tutkimuksen laatijoina. Kiireellisen aikataulun vuoksi emme ehtineet testaamaan kyselylomaketta etukäteen koevastaajilla, jolloin olisimme voineet nähdä kyselylomakkeen toimivuuden käytännössä.

Jo tutkimuksen alusta saakka meille tutkimuksen tekijöinä oli hyvin selvää vastaajien mahdollisuus vastata kyselyyn anonymisti. Brysselin perhekerho on noin 30 vanhemman tiivis yhteisö. Tutkimuksen luotettavuuden vuoksi vastaajien henkilöllisyyden salaaminen oli erityisen tärkeää, sillä halusimme vastaajien tuovan mielipiteensä julki perhekerhotoiminnasta. Tämän vuoksi päätimme toteuttaa kyselylomakkeiden palautuksen suljetuin kirjekuorin. Ohjeistimme perhekerhon työntekijöitä erillisellä sähköpostiviestillä sekä kerroimme tutkimuksen toteutustavasta vanhemmille saatekirjeessä. Vastaajat saivat täyttää kyselylomakkeen itsenäisesti, jonka jälkeen he laittoivat täytetyn kyselylomakkeen kirjekuoreen ja sulkiivat sen. Näin perhekerhon työntekijät toimittivat suljetut kirjekuoret postitse meille eivätkä päässeet missään vaiheessa näkemään vastauksia. Emme päässeet itse näkemään vastausten täyttö- ja keruuprosessia, joten emme voi varmasti sanoa, toteutettiinko toiminta ohjeistuksemme mukaan.

Olemme pyrkineet toimimaan opinnäytetyöprosessin aikana eettisesti oikein. Olemme kertoneet yhteistyökumppaneillemme ja tutkimuksen osanottajille mahdollisemman avoimesti tutkimuksesta ja sen tavoitteista. Tätä kautta yhteistyötahomme ovat olleet tietoisia tutkimusprosessista. Mielestämme eettisyyttä lisää tutkimukseen vastanneiden anonymisyys, jolloin vastaajilla on ollut mahdollista antaa kriittistäkin palautetta ilman henkilöllisyyden selviämistä. Olemme käsitelleet tutkimusaineistoa huolellisesti koko ajan niin, etteivät ulkopuoliset henkilöt ole päässeet sitä näkemään. Olemme pyrkineet toimimaan eettisesti jokaisessa opinnäytetyömme prosessin vaiheessa.

9 TUTKIMUKSEN TULOKSET

9.1 Vastaajien taustatiedot

Kyselyyn vastasi Belgian suomalaisen Merimieskirkon perhekerhossa käyvistä aikuisista kaiken kaikkiaan 14 henkilöä, joista yksi oli au-pair. Tutkimuksessa pyrimme saamaan selville vanhempien kokemuksia perhekerhotoiminnasta. Tämän vuoksi jouduimme jättämään au-pairin vastauslomakkeen kokonaan huomioimatta. Aineistomme koostuu siis 13:sta perhekerhossa käyvän vanhemman vastauslomakkeista.

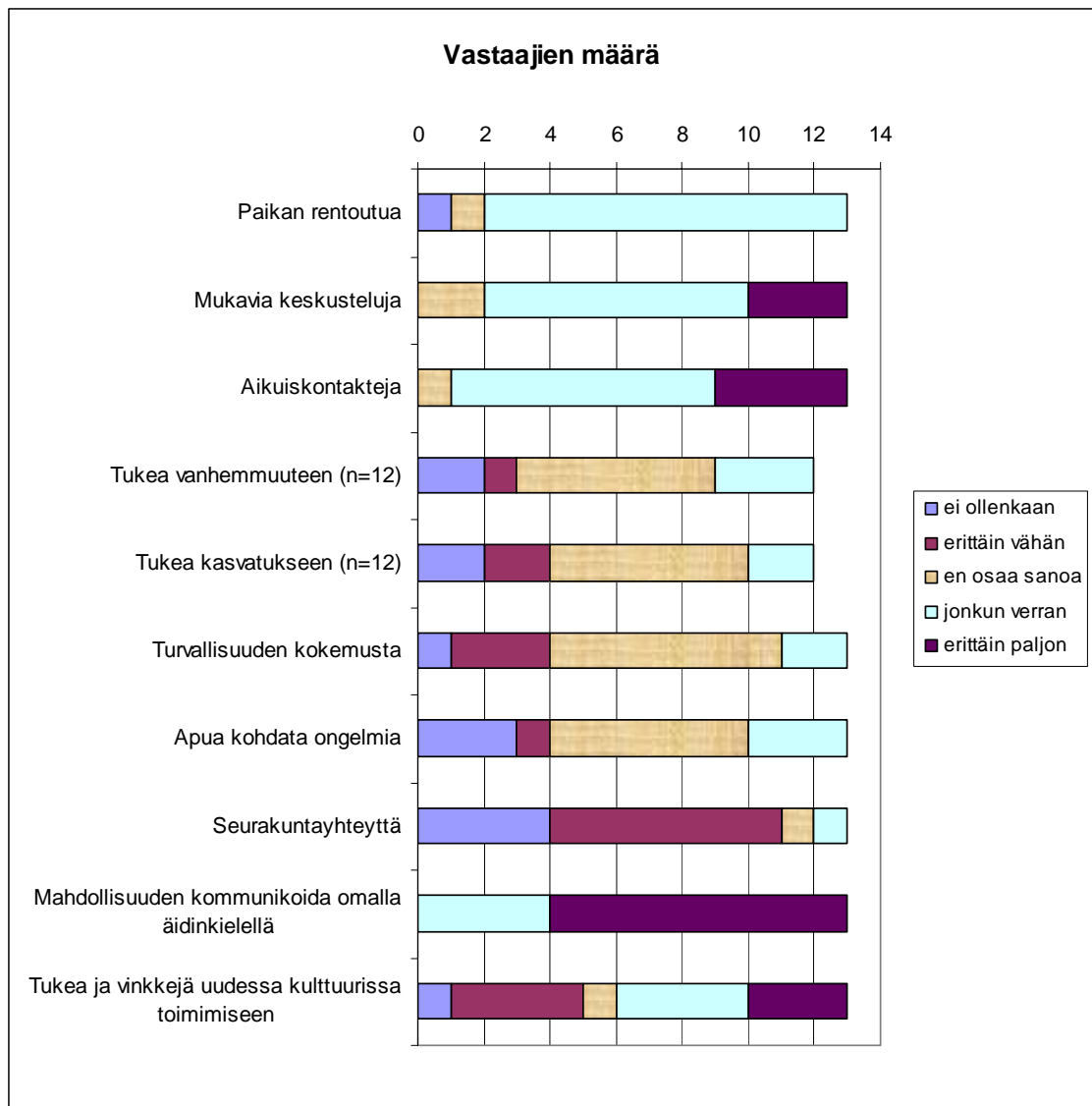
Kyselyyn vastasi 13 henkilöä, joista naisia oli 12 ja miehiä yksi. Vanhemmista suurin osa (n=10) kävi kerhossa yhden lapsen kanssa, kun taas loput vastaajista kävivät kahden tai kolmen lapsensa kanssa. Kerhossa käyvät lapset oli iältään keskimäärin 2-vuotiaita. Vanhin kerhossa käyvä lapsi oli iältään noin 4-vuotias, kun taas nuorin oli iältään 10 kuukautta. Kyselyyn vastanneilla oli yhteensä 16 lasta.

Perhekerho järjestetään kahdesti viikossa, tiistaisin aamupäivällä ja torstaisin iltapäivällä. Kysyimme taustatietona myös sitä, missä kerhossa vastaaja käy tai käykö hän molemmissa. Vastaukset kerhon ajankohdasta jakaantuivat tasaisesti. Vastaajista seitsemän ilmoitti käyvänsä molemmissa kerhoissa, kun taas kolme vastasi käyvänsä tiistaisin ja kolme torstaisin. Vastaajat olivat voineet myös tarkentaa syytä valitsemaansa päivään. Kaikki eivät olleet perustelleet valintaansa, mutta annetuista vastauksista tuli esille muun muassa kerhon sopivuus lapsen päiväuniin nähden ja aikataulun sopivuus perheelle. Oli mainittu kerhon olevan liian myöhään tai liian aikaisin, mutta tarkempaa syytä ei kerrottu.

Kysyimme vastaajilta kuinka pitkään he ovat käyneet kerhossa. Tässä kysymyksessä vastaukset vaihtelivat muutamista kerroista yli kahteen vuoteen. Vastaajista neljä ilmoitti käyneensä perhekerhossa vasta muutaman kerran ja kaksi vastaajaa muutaman kuukauden. Suurin joukko eli kuusi vastaajaa ilmoitti käyneensä kerhossa 1-2vuotta kun taas yksi vastaajista oli ollut mukana perhekerhon toiminnassa jo yli kaksi vuotta.

9.2 Vanhempien kokemuksia perhekerhotoiminnasta

Olennaisena osana kyselyä oli perheiden kokemusten kartoitus perhekerhotoiminnasta. Halusimme tiedustella vanhemmilta kerhon antia kysymyksellä, mitä kerho on antanut vastaajalle. Kuvio 1 tulee ilmi vastaajien kokemukset perhekerhotoiminnasta.

KUVIO 1. Vanhempien kokemuksia perhekerhosta (n=13).

Vastaajista 11 kertoi kerhon antaneen heille jollain tapaa paikan rentoutua, yksi vastaajista ei kokenut ollenkaan rentoutuvansa kerhossa. Eräs vastaaja ei osannut sanoa.

Kysyessämme vanhemmilta mahdollistiko kerho mukavat keskustelut, suurin osa vastaajista (n=8) koki tämän onnistuneen jonkin verran. Vastaajista kolme piti tätä hetkeä

erittäin onnistuneena ja loput kaksi vastaajaa eivät osanneet sanoa. Samankaltaisia vastauksia tuli myös kysyessämme kerhon mahdollisuuksista aikuiskontaktien osalta. 13 vastaajasta kahdeksan kertoi saaneensa jonkin verran aikuiskontakteja ja neljä vastaajaa koki saaneensa erittäin paljon. Vain yksi vastaajista ei osannut kommentoida kokeamaansa.

Vanhemmista kolme ajatteli saaneensa kerhosta tukea vanhemmuuteensa jonkin verran, kun taas kaksi vastaajaa ei saanut mielestään kerhosta minkäänlaista tukea, yksi vanhemmista koki saaneensa erittäin vähän tukea. Enemmistö vanhemmista (n=6) ei kuitenkaan osannut sanoa asian suhteen mitään. Yksi vastaajista jätti kokonaan vastaamatta kysymykseen. Kuviosta 1 voidaan nähdä, kuinka samankaltaisia vastauksia tuli myös kysyessämme, saavatko vanhemmat tukea kasvatukseensa. Tässäkin kohtaa eräs vastaajista jätti vastaamatta aiheita käsittelevään kysymykseen.

Suurin osa (n=7) ei osannut vastata kysyessämme turvallisuuden tunteesta kerhossa. Vastaajista kaksi näki perhekerhon turvallisenä. Loput vastaajista kokivat kerhon erittäin vähän (n=3) tai ei ollenkaan (n=1) turvallisenä. Hyvin samankaltaisia tuloksia tuli myös ongelmatilanteita kohdatessa kysymyksessä.

Kysyessämme kerhon antia vanhemmille, vähiten vanhemmat kokivat saaneensa kerhosta seurakuntayhteyttä. Vastaajista neljä ei kokenut lainkaan saaneensa seurakuntayhteyttä ja seitsemän vastaajaa koki saaneensa erittäin vähän. Vain yksi vastaajista tunsi saavansa jonkin verran seurakuntayhteyttä ja eräs vastaajista ei osannut sanoa.

Eniten positiivista palautetta kerhon annista sai osio, jossa tiedustelimme mahdollisuutta kommunikoida omalla äidinkielellä kerhon tilanteissa. Vastaajista yhdeksän koki kerhossa saaneen kommunikoida erittäin paljon omalla äidinkielellään ja loput vastaajista (n=4) kokivat saaneensa jonkin verran kommunikoida omalla äidinkielellään.

Eniten hajontaa vastauksissa oli kysyessämme, olivatko vanhemmat saaneet kerhosta tukea ja vinkkejä uudessa kulttuurissa toimimiseen. Seitsemän vastaajaa ajatteli saaneensa erittäin paljon (n=3) tai jonkin verran (n=4) tukea ja vinkkejä uudessa kulttuurissa toimimiseen, kun taas yksi vastaajista ei osannut sanoa. Eräs vastaajista ei kokenut

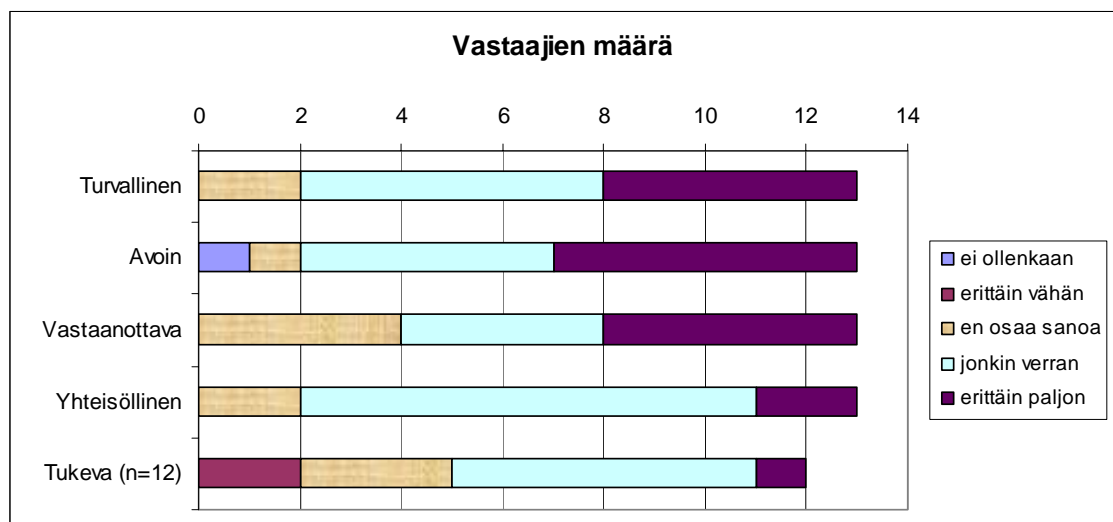

saaneensa lainkaan tukea ja vinkkejä, loput neljä henkilöä koki tämän erittäin vähäiseksi.

Kaksi vanhempaa täydensi vastauksiaan vielä erikseen, kertomalla kerhon antaneen heille sekä lapsille suomenkielisiä ystäviä.

9.3 Vanhempien kokemuksia perhekerhon ilmapiiristä

Tiedustelimme vanhempien mielipiteitä perhekerhon ilmapiiristä. Yleisesti ottaen kerhon ilmapiiri koettiin melko hyväksi. Kuviosta 2 nähdään vanhempien ajatuksia perhekerhon ilmapiirin suhteen.

KUVIO 2. Perhekerhon ilmapiiri.

Kerhon ilmapiiriin koki erittäin turvalliseksi viisi vastaajaa. Kuusi vastaajaa koki sen jonkin verran turvalliseksi ja kaksi vastaajaa ei osannut kommentoida kysymystä.

Kysyessämme kerhon ilmapiirin avoimuudesta, vastaukset jakautuivat ”ei ollenkaan” ja ”erittäin paljon” välille. Suurin osa vastaajista (n= 6) piti kerhon ilmapiiriä erittäin avoimena, kun taas viisi vastaajaa koki kerhon jonkin verran avoimeksi. Eräs vastaajista ei kokenut kerhon ilmapiiriä ollenkaan avoimena. Tämä vastaaja oli käynyt perhekerhossa vain muutaman kerran.

Vastaanottavaksi kerhon ilmapiirin koki yhdeksän vanhempaa. Näistä viisi piti ilmapiiriä erittäin vastaanottavana ja loput neljä kokivat sen jonkin verran vastaanottavana. Loput vastaajista eivät osanneet sanoa. Pidempään kerhossa käyneet vanhemmat kokivat kerhon ilmapiirin vastaanottavammaksi kuin alle vuoden kerhossa käyneet vanhemmat. Yhteisöllisyys perhekerhon ilmapiirissä koettiin hyvin samalla tavalla. Suurin osa vastaajista valitsi vastausvaihtoehdoksi jonkin verran.

12 vastaajasta kerhon ilmapiiri oli jonkin verran tukeva kuuden vanhemman mielestä, kun taas yksi vastaaja piti sitä erittäin tukevana. Kaksi vastaajaa piti kerhon ilmapiiriä erittäin vähän tukevana ja kolme vastaajaa ei osannut sanoa. Yksi vastaajista jätti vastaamatta kokonaan kyseiseen kysymykseen.

9.4 Vanhempien kokemuksia Merimieskirkon työntekijöiden kohtaamisesta

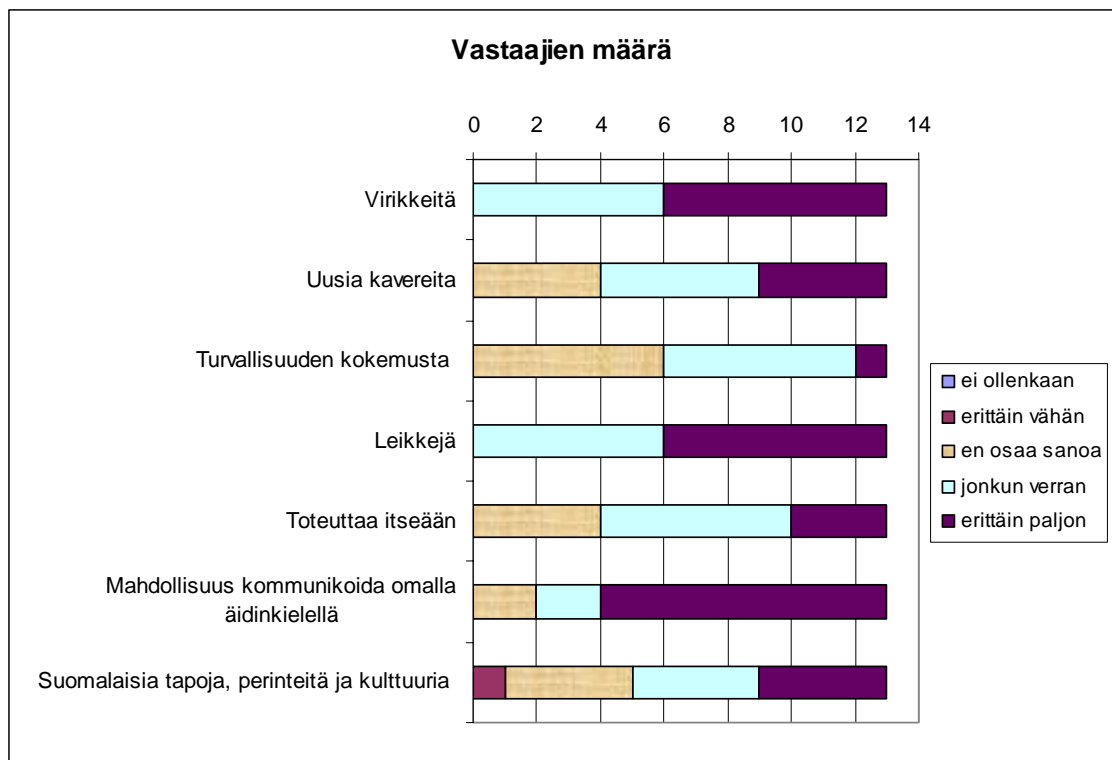
Perhekerhoon tehdyssä kyselyssä halusimme tiedustella vanhempien mahdollisuutta ja halukkuutta keskustella kerhon ohjaajien kanssa mieltään painavista asioista. 13 vastaajasta kaksi henkilöä ei kokenut pystyvänsä keskustelemaan ohjaajien kanssa mieltänsä painavista asioista, kun taas neljä vastaajaa koki tämän mahdolliseksi. Viisi vastaajaa ei osannut sanoa ja kahden vastaajan mielestä keskustelu mahdollisuus riippui tilanteesta. Kerhossa käyvien vanhempien mielipiteet vaihtelivat kerhossa käyntien mukaan. Pidempää kuin vuoden kerhossa olleet vanhemmat kokivat pystyvänsä paremmin keskustelemaan ohjaajien kanssa kuin muutaman kerran kerhossa olleet tai alle vuoden kerhossa käyneet vanhemmat.

Aikaisemmin kyselyssä kysyimme vanhemmilta, pystyvätkö he keskustelemaan kerhon ohjaajien kanssa mieltänsä painavista asioista. Halusimme kuitenkin tarkentaa vielä kysymystä, ja kysyimmekin toivoisivatko kerhossa käyvät vanhemmat henkilökohtaisempaa kanssakäymistä ohjaajien kanssa. Tässä kysymyksessä vastaukset eivät juuri jakaantuneet, sillä jopa 10 vastaajista ei kokenut tarvetta henkilökohtaisempaan kanssakäymiseen. Kaksi vastaajista toivoi henkilökohtaisempaa kanssakäymistä ohjaajien kanssa. Toinen vastaajista kertoi esimerkiksi haluavansa apua mahdollisissa ongelmatilanteissa sekä normaalia arjen askareissa. Yksi vastaajista ei osannut sanoa.

Kyselyyn vastanneet vanhemmat saivat kertoa mielipiteensä papin tai muun seurakunnan työntekijän vierailusta perhekerhossa. Vastauksista kävi ilmi, että kahdeksan vanhempaa toivoi kerhon jatkuvan samanlaisena, ilman papin tai muun seurakunnantyöntekijän vierailuja. Kysymyksen alla oli kohta, johon vanhemmat saivat perustella vastauksiaan. Kahdeksasta vastauksesta noin puolet eivät kokeneet vierailuja tarpeellisiksi. Vain yksi vastaajista toivoi papin tai muun seurakunnan työntekijän vierailua perhekerhossa. Loput vastaajat (n=4) eivät osanneet sanoa. Eräs vastaajista ilmaisi halunsa tutustua Merimieskirkon henkilökuntaan.

9.5 Vanhempien mielteitä lastensa kokemuksista perhekerhossa

Kysyimme vanhempien mielipiteitä siitä, mitä heidän lapsensa ovat saaneet kerhosta. Tulokset ovat kuviossa 3.

KUVIO 3. Lasten kokemuksia perhekerhosta (n=13).

Vanhemmat ovat kokeneet lapsensa saaneen perhekerhosta etenkin virikkeitä. Hieman yli puolet vastaajista (n=7) koki lapsensa saaneen erittäin paljon virikkeitä. Loput sa-

noivat lastensa saaneen jonkin verran virikkeitä. Myös leikkeihin oltiin tyytyväisiä ja vastaukset jakaantuivat samoin kuin virikkeiden kohdalla.

Kysymyksessä uusista kavereista, vanhempien vastaukset hajaantuivat tasaisesti akselilla ”en osaa sanoa” ja ”erittäin paljon” välillä. Enemmistö vastaajista (n=5) koki perhekerholla olleen jonkin verran vaikutusta uusien kavereiden saamiseen, kun taas neljä koki vaikutuksen olleen erittäin suuri. Loput neljä vastaajaa eivät osanneet sanoa, vaikuttiko kerho uusien kavereiden saamiseen.

Kysymykseen turvallisuuden tunteesta vastattiin eniten ”en osaa sanoa”. Vain yksi vanhemmista koki lapsensa saaneen erittäin paljon turvallisuuden kokemusta kerhosta. Loput vastaajat (n=6) vastasivat lastensa saaneen jonkin verran turvallisuuden tunnetta.

Vanhemmat kokivat lapsensa saaneen toteuttaa itseään jonkin verran tai erittäin paljon. Vastaajista kuusi koki lapsensa saaneen toteuttaa itseään jonkin verran, kun taas kolme koki lapsensa saaneen toteuttaa itseään erittäin paljon.

Vastauksista nousi etenkin esille kokemus lapsen mahdollisuudesta kommunikoida omalla äidinkielellä mihin oltiin tyytyväisimpiä. Vanhemmista suurin osa (n=7) vastasi kysymykseen erittäin paljon ja kaksi jonkin verran. Vastaajista kaksi ei osannut sanoa.

Suomalaista tapoja, perinteitä ja kulttuuria koskevassa kysymyksessä vastaukset jakaantuivat tasaisesti. Vastaajista vain yksi näki lapsensa saaneen erittäin vähän kokemusta suomalaisista tavoista, perinteistä ja kulttuurista perhekerhossa. Loput vastaukset jakaantuivat tasan.

Kysymyksessä oli jatkona avoin kohta, johon vanhemmilla oli mahdollista kommentoida kysymykseen omin sanoin. Eräs vastaajista kertoi lapsensa olevan vielä niin pieni, etteivät tällaiset toiminnat ole vielä ajankohtaisia.

Vastauksista käy selkeästi ilmi vanhempien tyytyväisyys lastensa saamiin positiivisiin kokemuksiin perhekerhotoiminnasta. Yhtään ”ei ollenkaan” vastausta ei ollut yhdessäkään kysymyskohdassa ja kaikkien vastausten joukossa oli vain yksi ”erittäin vähän”-vastaus.

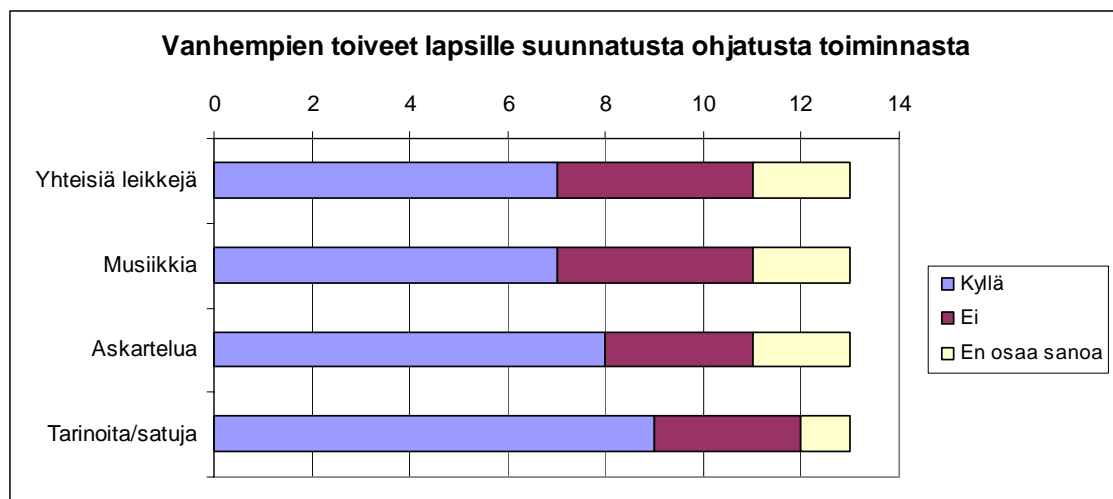
9.6 Vanhempien mielipiteitä ohjatusta toiminnasta

Kartoitimme yhdessä osiossa toimintaa ja kehittämistä koskevia ajatuksia. Kysyimme vanhempien mielipidettä ohjatun toiminnan määrästä ja riittävydestä. Enemmistö (n=9) koki ohjattua toimintaa olevan riittävästi. Vastaajista kolme koki ohjatun toiminnan määrän riittämättömäksi. Vastaajista yksi ei osannut sanoa.

Selvitimme myös vanhempien mielipidettä mahdollisesta alku/ loppuhartaudesta. Ainoastaan yksi vastaaja toivoi hartautta perhekerhoon. Vastaajista kuusi ei halunnut hartautta perhekerhon ohjelmaan ja loput kuusi vastaajaa eivät osanneet sanoa. Hartaushetkeä kommentoitiin erikseen kyselyn loppupuolella.

9.7 Vanhempien toiveet lapsille suunnatusta ohjatusta toiminnasta

Kartoitimme kyselylomakkeen yhdessä osiossa myös vanhempien mielipiteitä kehittämisen kohteista ja toiveita lapsille suunnatusta ohjatusta toiminnasta. Kuvioista 4 näkyy selvästi, että suurin osa vastaajista toivoo ohjattua toimintaa lapsille.

KUVIO 4. Vanhempien toiveet lapsille suunnatusta ohjatusta toiminnasta (n=13).

Vanhemmista seitsemän toivoi lapsille lisää ohjattuja yhteisleikkejä, kun taas neljä ei halunnut niitä enempää ohjelmaan. Vastaajista kaksi ei osannut sanoa. Musiikin suhteen vastaukset jakaantuivat täysin samalla tavoin.

Askartelua toivottiin hieman enemmän perhekerhoon. Vastaajista suurin osa (n=8) toivoi askartelua lisää perhekerhoon, kolme vastaajaa ei kokenut tarvetta lisätä askartelutoimintaa. Kaksi vastaajaa ei osannut sanoa.

Eniten toivottiin satuja ja tarinoita, mikä näkyi suurena määränä ”kyllä” vastauksia. Satuja ja tarinoita toivoi lisää yhdeksän vastaajaa. Vastaajista kolme ei toivonut satuja/tarinoita enempää ohjelmistoon, vain yksi vastaaja ei osannut sanoa.

Osiassa oli lisäksi avoin kohta, johon vanhemmilla oli mahdollisuus kommentoida. Eräs vanhempi toivoi liikuntaa perhekerhon toimintaan. Muutama vanhempi oli ympyröinyt vastausvaihtoehdon sitä sen enempää perustelematta. Epäselväksi jää, toivoivatko vanhemmat jonkinlaista toimintaa perhekerhoon lisää tietämättä kuitenkaan mitä se voisi olla. Lisäksi yhdessä lomakkeessa oli kommentoitu kysymystä seuraavasti:

”Kaikkea voisi olla, mutta hajautetusti. Noin 6kk ei kuuntele tarinoita tai askartelee. Mahdollisuus isommille tarjota tätä olisi hyvä.”

9.8 Lasten huomioon ottaminen perhekerhon toiminnassa

Kartoitimme kyselylomakkeen osiossa myös vanhempien mielipidettä lasten huomioonottamisesta kerhon tilanteissa. Vastauksista kävi ilmi, että lasten huomioonottamiseen oltiin tyytyväisiä. Kaikki vastaajat yhtä lukuun ottamatta (n=12) olivat vastanneet kyllä. Yksi vastaaja oli sitä mieltä, että lapsia ei oteta tarpeeksi huomioon ja oli perustellut asiaa seuraavasti.

”Suurin energia menee kahvin juomiseen. Lapset kaipaavat organisoidumpaa toimintaa.”

Kysyimme, myös otetaanko lasten iät tarpeeksi huomioon perhekerhon ohjatussa toiminnassa. Vanhemmat olivat tyytyväisiä iän huomioon ottamiseen, sillä yhtään ”ei”-

vastausta ei ollut. Vanhemmista yhdeksän koki, että lasten iät otetaan huomioon, kun taas neljä ei osannut sanoa.

9.9 Vanhempien toiveita ja ajatuksia perhekerhon kehittämistä

Perhekerhon vanhemmilta kysyttiin heidän mielipidettään perhekerhon lopussa olevasta laulu/ leikki osiosta. Vastaajista 12 piti laulu/leikki osiota kerhon kantavimpana voimana. Sitä keuhuttiin ja luonnehdittiin perhekerhon parhaaksi hetkeksi.

”Tämä on lasten suosikki. Lapset myös oppivat tuttuja lauluja. Erinomainen!”

Vain yksi vastaajista kommentoi tuokiota sanoin ”ok”. Osasta vastauksissa käy myös ilmi vanhempien toiveet soittimien tai taustamusiikin käytöstä laulu/ leikki tuokiassa. Pianon sekä muiden soittimien ja taustamusiikin käyttöä toivottiin vielä erikseen kyselyn lopussa olevassa vapaassa kohdassa.

Kysyimme vanhempien mielipiteitä perhekerhojen ajankohdista ja mahdollisesta tarpeesta uusille perhekerhoille. Vastaajista kymmenen oli tyytyväisiä kerhojen tämän hetkisiin ajankohtiin, joskin muutamat antoivat myös perhekerhojen aikojen suhteen parannusehdotuksia. Lisäksi osa näistä vastaajista toivoi myös kolmannen perhekerhon viikoittaiseen ohjelmaan. Kyselyn ajankohtien muutosta toivovien vastauksissa oli hyvin paljon hajontaa. Osa vanhemmista toivoi myöhäisempää ja osa aikaisempaa ajankohtaa, riippuen omista aikatauluistaan ja tarpeistaan.

”Ajankohdat ovat oikein hyvät. Yhden kerhon voisi vaikka lisätä perjantaille.”

Erityisen tyytyväisiä kerhon toiminnassa oltiin ”muskari-hetkeen”, joka kävi ilmi kuudessa eri vastauksessa. Vanhemmat olivat tyytyväisiä perhekerhon vapaaseen ohjelmaan/ leikkiin. Moni vastaajista piti kerhon vapaamuotoista toimintaa hyvänä, sillä lapset saavat vapaasti toimia keskenään ja vanhemmat pystyvät keskustelemaan muiden kerholaisten kanssa.

”Vapaamuotoinen toiminta on hyvä konsepti, lapset saavat puuhata keskenään ja leikkiä leikkejään. Ei tarvitse olla ”ohjattua”.”

Muiden aikuisten tapaaminen ja uusien kontaktien luominen koettiin parissa lomakkeessa merkitykselliseksi. Kahvihetken tärkeys mainittiin monessa vastauksessa ja siitä haluttiin pitää kiinni tulevaisuudessakin. Vastaajista kaksi koki kerhossa käynnin helpoksi, sillä kerhoon ei tarvitse ilmoittautua erikseen vaan toimintaan voi tulla mukaan omien aikataulujen puitteissa. Kerhomaksun edullisuus mainittiin yhdessä lomakkeessa.

”Olen tyytyväinen mahdollisuuteen tulla silloin kun haluan, ex -tempore ilman ilmoittautumista. Pidän siitä, että kerhossa ei ole ohjelmaa, vaan saa tavata muita äitejä vapaamuotoisesti.”

Vastauslomakkeessamme oli kohta, jossa vanhemmat saivat esittää muutosehdotuksia kerhon toiminnan suhteen. Vastaajista kuusi ei kokenut kerhon toiminnassa olevan mitään muutettavaa, kun taas kaksi vastaajista toivoi enemmän ohjattua toimintaa. Eräs kyselyyn vastanneista vanhemmista koki kerhon tiloissa olevan puutteita, lämmityksen suhteen. Eräs vanhemmista toivoi hartausosion kerhon toimintaan takaisin, sillä koki sen myös sivistäväksi. Vastauksista kävi myös ilmi toive tarinahetkestä. Lisää toiveita kahvihetkestä tuli myös tässä osiossa.

”Olisi mukavaa, jos saisi nauttia kupin kahvia rauhassa niin, että ohjaajat esim. katsoisivat sen oman lapsen perään.”

Kyselyn lopussa halusimme antaa vastaajille mahdollisuuden kommentoida aiempia kysymyksiä sekä avoimesti kirjoittaa omia mielipiteitään. Vastaajat antoivat tässä osiossa positiivista palautetta kerhon toiminnasta ylipäätään ja kiittivät kerhon ohjaajia. Eräs vastaajista kertoi myös vaikeudesta vastata kyselyymme, sillä koki kerhon toiveiden ja tarpeiden kulkevan käsi kädessä lapsen iän kanssa.

”Hartaudet tuskin onnistuvat, mutta vuoden päästä sellaiset kiinnostaisivat samoin askartelu ja muu. 1-2- vuotiasta ei voi vielä istuttaa askartelua.”

Tässä vastauskohdassa esitettiin myös toiveita ohjaajien aktiivisemmasta toiminnasta lasten kanssa ilman heidän vanhempiaan.

10 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksemme toteutettiin Belgian suomalaisen Merimieskirkon perhekerhossa Brysselissä. Kyselyymme vastasi 13 vanhempaa, joista suurin osa (n=12) oli naisia. Vastaajien perhekerhossa käyvät lapset olivat iältään noin 2-vuotiaita. Vastaajien käynnit perhekerhossa jakaantuivat tasaisesti tiistain ja torstain perhekerhon osalta. Suurin osa vastaajista oli tyytyväisiä kerhojen tämänhetkisiin ajankohtiin, mutta osasta vastauksista kävi myös ilmi vastaajien toive muun muassa kolmannesta kerhokerrasta.

Tulokset osoittavat vanhempien olleen erityisen tyytyväisiä mahdollisuuksiinsa kommunikoida omalla äidinkielellä sekä kohdata muita aikuisia. Aikuiskontaktien luominen tuli ilmi useassa vastauskohdassa, sillä se koettiin hyvin merkitykselliseksi. Tulokset siis kohtaavat perhekerhon tavoitteet näiltä osin. Aikuiskontaktien merkitys korostui myös Lindqvistin ja Parhialan (2006) sekä Neuvosen (2008) tutkimuksissa, joissa perhekerho koettiin tärkeänä kontaktien luomisen kannalta. Tutkiessamme Belgian suomalaisen Merimieskirkon perhekerhotoimintaa Brysselissä, kommunikointi omalla äidinkielellä nousi hyvin vahvasti esille vanhempien sekä lasten kerhokokemuksissa. Kysyessämme mahdollisuudesta kommunikoida omalla äidinkielellä, vastaajat pitivät sitä erittäin tärkeänä, mikä korostuu vanhempien vastauksissa. Vanhemmille on tärkeää saada muiden suomalaisten kautta vertaistukea Belgiassa asumiseen ja tavata perhekerhossa muita suomalaisia. Nämä tulevat myös esille Belgian suomalaisen Merimieskirkon perhekerhon tavoitteissa.

Suurin osa vanhemmista koki perhekerhon ilmapiirin positiivisena. Erityisen paljon myönteistä palautetta tuli kerhon turvallisesta ilmapiiristä. Myös Neuvonen (2008) toteaa tutkimuksessaan kerhon turvallisen ympäristön auttavan sopeutumisessa kerhoon (Neuvonen 2008, 22). Brysselin perhekerhon avoimuuteen oltiin hyvin tyytyväisiä lukuun ottamatta kahta vastaajaa, jotka olivat vierailleet kerhossa vain muutaman kerran. Vanhempien positiiviset mielipiteet kerhon ilmapiiristä olivat pitkälti riippuvaisia kerhokertojen määrästä. Pidempään kerhossa käyneet vanhemmat kokivat kaiken kaikkiaan kerhon ilmapiirin parempana, kuin esimerkiksi muutaman kerran käyneet.

Perhekerhon vanhempien mielipiteet keskustelumahdollisuuksista ohjaajien kanssa vaihtelivat suuresti. Vastauksia tuli tasaisesti kaikkien vaihtoehtojen välillä, mutta niissä korostui tilannesidonnaisuus. Enemmistö vastaajista (n=10) ei edes kokenut tarvetta henkilökohtaisempaan kanssakäymiseen perhekerhon ohjaajien kanssa, vaan oli tyytyväisiä tämän hetkiseen tilanteeseen. Eräs vastaajista kuitenkin toivoi esimerkiksi ongelmatilanteissa henkilökohtaisempaa keskustelumahdollisuutta ohjaajien kanssa.

Belgian suomalaisen Merimieskirkon perhekerhossa Brysselissä on hyvin vähän hengellistä toimintaa, joten halusimme selvittää vanhempien mielipiteitä asian tiimoilta. Tiedustellessamme perhekerhon hengellisyydestä vanhemmat kokivat tämän erittäin vähäiseksi tai olemattomaksi. Seurakuntayhteyttä kyselyyn vastanneet vanhemmat eivät kokeneet saavansa perhekerhotoiminnasta. Perhekerhon vanhemmat eivät kaivanneet papin tai muun seurakunnan työntekijän vierailuja kerhotilanteissa, sillä eivät kokeneet niitä tarpeellisena. Tutkimuksessa käy myös ilmi vanhempien haluttomuus alkua- tai loppuhartauteen kerhossa. Puolet vastaajista ilmaisi selkeästi haluttomuutensa hartautta kohtaan. Ainoastaan yksi vastaajista toivoi hartautta perhekerhoon sen yleissivistävän vaikutuksen vuoksi. Johtopäätöksenä voimme siis todeta kerholaisten haluttomuuden hengelliseen toimintaan perhekerhon aikana. Tutkimuksemme tulokset kerhon hengellisyydestä ja hengellisestä toiminnasta poikkeavat hieman Lindqvistin ja Parhialan (2006) sekä Neuvosen (2008) tutkimustuloksista. Uskonnon merkitys perhekerhossa korostuu heidän tutkimuksissaan, kun taas Brysselin perhekerhon toiminta poikkeaa hieman perinteisestä suomalaisesta seurakunnan perhekerhotoiminnasta. Suomalaisen kirkon perhekerhotoimintaan kuuluu olennaisena osana hengellisyys. Brysselin perhekerhon tavoitteet suuntautuvat pääosin eri osa-alueisiin kuin hengellisyyteen.

Vanhemmat kokivat lastensa saaneen eniten perhekerhotoiminnasta virikkeitä, leikkejä sekä mahdollisuuden kommunikoida omalla äidinkielellä. Nämä vastaukset nousivat selkeästi esille vanhempien vastauksissa. Virikkeiden merkitys nousi myös Neuvosen (2008) tutkimuksessa selkeästi esille. Toisaalta samaisessa tutkimuksessa myös lasten ystävyys-suhteiden merkitys korostui, kun taas tutkimuksessamme ystävyys-suhteet eivät tulleet ilmi samoissa määrin. Eniten hajontaa Brysselin perhekerhon lasten kokemusten kartoituksessa oli suomalaisia tapoja, perinteitä ja kulttuuria koskevassa kohdassa. Vanhemmat eivät kokeneet lastensa saaneen näitä samoissa määrin kuin muita antamiamme vaihtoehtoja.

Kerhon ohjattuun toimintaan oltiin tyytyväisiä ja se koettiin riittäväksi. Osa vastaajista kuitenkin toivoi lisää ohjattua toimintaa kerhon ohjelmistoon. Kartoitimme vanhemmilta mielipiteitä lapsille suunnatusta ohjatusta toiminnasta. Tarinoita ja satuja sekä askartelua toivottiin eniten kerhon ohjattuun ohjelmaan.

Tutkimuksessamme käy ilmi musiikkihetken tärkeys kerhon osallistujille. Musiikkihetkeä pidettiin kerhon kantavimpana voimana ja se sai paljon kiitosta vastaajilta. Parannusehdotuksena musiikkihetkeen vanhemmat kuitenkin toivoivat soittimien ja taustamusiikin käyttöä. Musiikin osuus kerhotoiminnassa koettiin kuitenkin riittäväksi.

Vanhemmat kokivat lastensa tulevan huomioon otetuksi kerhon toiminnassa. Lasten ikä huomioitiin myös vanhempien mielestä tarvittavalla tavalla. Ohjatun ohjelman järjestäminen perhekerhoon voi olla hyvin haastavaa lasten suuren ikähaarukan vuoksi.

Lindqvistin ja Parhialan (2006) sekä Neuvosen (2008) tutkimuksista käy ilmi vanhempien tyytyväisyys perhekerhon tämänhetkiseen toimintaan. Saimme omasta tutkimuksestamme samankaltaisia tuloksia, aikaisemmat tutkimukset tukevat tutkimustuloksiamme. Tutkimuksessamme voidaan tehdä johtopäätös, jossa käy ilmi vanhempien tyytyväisyys kerhon toimintaa kohtaan. Vanhemmat kokevat saavansa kerhosta mahdollisuuden kohdata muita aikuisia sekä kommunikoida omalla äidinkielellään, jotka korostuivat kyselylomakkeissa. Kyselystä käy myös ilmi vanhempien positiiviset mielipiteet kerhon toimintavoista ja ohjatun toiminnan riittävydestä. Kerhon tämänhetkiseen toimintaan oltiin siis tyytyväisiä. Kerhon toiminta sai kaikilta osin positiivisempaa palautetta niiltä vanhemmilta, jotka olivat käyneet kerhossa pidemmän aikaa.

11 POHDINTA

Tuloksia analysoidessamme yllätyimme hieman vanhempien vastauksista kerhon hengellisyydestä. Vastaukset olivat hyvin yksimielisiä aiheen suhteen ja hyvin selvästi kävi ilmi vanhempien haluttomuus hengellistä ohjelmaa kohtaan. Meistä tämä tutkimustulos osoittaa, kuinka kirkon toiminta ulkomailta eroaa suomalaisesta seurakunnasta Suomes-

sa. Suomen seurakuntien perhekerhoissa hengellisyydellä on täysin eri rooli kuin ulkomailla olevissa suomalaisseurakunnissa. Belgian suomalaisen Merimieskirkon Brysselin toimipiste mahdollistaa perhekerhotoiminnallaan sekä muulla toiminnallaan ulkosuomalaisten kohtaamiset sekä suomalaisuuden kokemisen. Merimieskirkko voi olla ainut paikka, joka mahdollistaa kommunikoinnin omalla äidinkielellä vieraassa maassa. On siis ymmärrettävää, että vanhemmat saavat ja hakevat kerhosta omalla äidinkielellä kommunikointimahdollisuuksia. Tämä tuli selvästi ilmi tutkimustuloksisissammekin. Perhekerhotoiminta voi olla vanhemmille ainut keino tavata muita ulkosuomalaisia ja saada vertaistukea uudessa kulttuurissa elämiseen sekä vanhemmuuteen. Mielestämme perhekerhotoiminta luo loistavan mahdollisuuden tähän.

Tutkimusta analysoidessamme huomasimme vastaajien yhtenäiset vastaukset. Suurimassa osassa kysymyksiä ei voitu havaita suurta hajontaa. Vastausten yhtenäisyys hämmästytti meitä.

Tutkimuksesta kävi selvästi ilmi tyytyväisyys perhekerhoa kohtaan. Tämä osoittaa vanhempien viihtyvän perhekerhossa ja pitävän toimintaa tärkeänä. Vanhemmille perhekerho on merkityksellinen tapaamispaikka ja selkeää tarvetta toiminnalle on jatkossakin, sillä toiveita kolmannesta perhekerhosta tuli ilmi. Mielestämme vertaistuen merkitys korostuu perhekerhotoiminnassa, ja tähän toimintaan on tärkeä panostaa jatkossakin. Meistä olisi siis tärkeää selvittää mahdollinen tarve vastaavalle toiminnalle muissakin merimieskirkon toimipisteissä.

Tuloksista voidaan havaita vanhempien positiivisemmän suhtautumisen kerhoa kohtaan olleen yhteydessä kerhokertojen määrään. Pidempään kerhossa käyneet vanhemmat olivat tyytyväisempiä kerhon toimintaan. Tämä tuli ilmi ristiintaulukoidessamme tutkimuksen taustamuuttujia. Halusimme ristiintaulukoida tiettyjä taustamuuttujia, jotta saisimme laajemman tarkastelu kannan tutkimukseemme sekä näkisimme muun muassa kerhon vaikutuksen suhteessa käyntikertoihin.

Olemme pyrkineet tekemään tutkimuksesta luotettavan ja toimimaan eettisesti oikein. Opinnäytetyömme tulokset koskevat Belgian suomalaisen Merimieskirkon toimintaa ja vain yksittäistä perhekerhoa, joten tuloksia voi olla vaikea yleistää. Uskomme kuitenkin

kin saaneemme luotettavia tutkimustuloksia juuri tämän perhekerhon toiminnasta ja sen kehittamisestä.

Opinnäytetyöprosessi on ollut hyvin mielenkiintoinen ja haastava. Meille molemmille opinnäytetyön teko ammattikorkeakoulutasolla oli uutta, ja tämä toi omat haasteensa työntekoon. Opinnäytetyöprosessiimme haasteen on luonut muun muassa kiireellinen aikataulu, joka syntyi erilaisten sattumien johdosta. Jouduimme vaihtamaan kokonaan opinnäytetyömme aihetta vuodenvaihteessa. Olemme joutuneet lyhyessä ajassa rakentamaan opinnäytetyömme alusta loppuun. Toisen haasteen aikatauluun loi myös vastauslomakkeiden katoaminen ulkomaan postitoimituksen aikana. Meidän onneksemme vastaukset kuitenkin tulivat perille, ja pääsimme työstämään tutkimustamme eteenpäin, muutamien viikkojen viivästymisen jälkeen. Opinnäytetyöprosessia on hankaloittanut myös välimatka, jonka johdosta aikataulujen sovittaminen ei ole aina tullut niin yksinkertaista.

Prosessin aikana opimme hyvin paljon parityöskentelystä ja yhteistyötahojen kanssa tehtävästä työstä. Parityöskentelyn aikana olemme oppineet jakamaan vastuuta sopivassa suhteessa sekä kehittämään yhteistyökykyämme. Yhteistyötahojen kanssa tehtävä yhteistyö on auttanut meitä kehittämään verkostointitaitoja sekä monien näkemysten huomioonottamista. Näiden avulla olemme saaneet rakennettua opinnäytetyöstämme monipuolisemman kokonaisuuden sekä laajemman näkökulman aiheeseemme. Ammatillinen kasvu näiltä osin auttaa meitä varmasti paljon myös tulevassa työelämässä. Opinnäytetyöprosessin aikana olemme myös ymmärtäneet teorian tiedon merkityksen käytännön työssä.

Opinnäytetyömme tekeminen Belgian suomalaiselle Merimieskirkolle oli hyvin mielenkiintoista aikaisemman harjoittelukokemuksemme vuoksi. Harjoittelun aikana toimimme osana työyhteisöä ja vastuualueisiimme kuului muun muassa perhekerhon ohjaaminen. Tutkimusta tehdessämme saimme tarkastella kerhotoimintaa eri näkökulmasta ja pääsimme osaksi vanhempien perhekerhokokemuksia. Toimiessamme perhekerhon ohjaajina tarkastelimme asiaa ohjaajien näkökulmasta ja kuitenkin opinnäytetyömme ansiosta saimme tarkastella asiaa myös vanhempien näkökulmasta.

Opinnäytetyöprosessi on ollut kaikin puolin hyvin opettavainen, vaikka näin jälkikäteen tekisimmekin monia asioita hieman toisella tavalla. Prosessin aikana olemme huomanneet puutteita sekä epäselviä ilmauksia kyselylomakkeessamme ja vastausvaihtoehdoissamme. Mikäli tekisimme kyselylomakkeen nyt uudestaan, vaihtaisimme vastausvaihtoehdoissa olleen ilmauksen ”jonkin verran” esimerkiksi ” melko paljon” ilmaukseksi. Tulkitessamme tuloksia huomasimme kohdan tuovan haasteita analysointiin. Uskomme kuitenkin vastaajien ymmärtäneen kohdan täysin tarkoituksenmukaisella tavalla. Kii-reellisen aikataulun vuoksi emme kuitenkaan pystyneet panostamaan kyselylomakkeen laatimiseen niin paljon kuin olisimme tahtoneet. Aikataulu myös rajoitti lomakkeen testaamista etukäteen koevastaajilla. Testaamalla kyselylomaketta etukäteen, olisimme mahdollisesti voineet huomata epäkohtia varhaisessa jo vaiheessa.

Tulevina sosionomeina ja lastentarhanopettajan kelpoisuuden omaavina ammattilaisina näemme perhekerhotoiminnan erittäin tärkeänä osana avoimia varhaiskasvatuspalveluja. Kerho luo oivat puitteet vanhemmuuden tukemiseen ja mahdollistaa vertaistuen. Tutkimus mahdollisti vanhempien näkökulman ymmärtämisen, mistä voi olla hyötyä tulevaisuudessa työskennellessämme varhaiskasvatuksen kentällä.

Tutkimusprosessin aikana tuloksista nousi esille aiheita, joita tulevaisuudessa olisi hyvin mielenkiintoista toteuttaa/ tutkia. Tutkimuksessa tulee ilmi vanhempien toiveet toiminnallisemmasta ohjelmasta. Joten jatkotutkimuksia aiheeseen liittyen voisi toteuttaa järjestämällä esimerkiksi toiminnallisen perhekerhon. Osa vanhemmista toivoi kolmatta kerhoa mukaan viikoittaista ohjelmaa. Toiminnallista- perhekerhoa voitaisiin järjestää tietyn ajan, jonka jälkeen vanhemmilta kerättäisiin palautetta kerhon onnistumisesta ja toimivuudesta. Toinen mieleemme tullut jatkotutkimusaihe olisi vertailla eri maissa sijaitsevien suomalaisten Merimieskirkkojen perhetyön eroavaisuuksia. Suomalaisia Merimieskirkkoja on ympäri maailma ja osassa niissä tehdään myös lapsi- ja perhetyötä. Tutkimusidea on kuitenkin hyvin haastava ja aikaa vievä toteuttaa. Kolmantena jatkotutkimusaiheena voitaisiin tutkia perhekerhon merkitystä belgialaiseen yhteiskuntaan sopeutumisessa. Kuinka perheet kokevat perhekerhon vaikuttavan sopeutumisprosessiin ja kuinka suuri merkitys sillä on sopeutumisen eri vaiheissa.

LÄHTEET

- Alila Kirsi & Portell Tuija 2008. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2008:14. Leikkitoiminnasta avoimeen varhaiskasvatukseen- Avointen varhaiskasvatuspalvelujen nykytila ja kehittämistarpeet 2007. Viitattu 2.2.2010. http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=39503&name=DLFE-7740.pdf.
- Alopaeus-Karhunen, Pirkko & Wennemark, Pirjo- Liisa 2004. Evankelisluterilaisen kirkon lapsityön historiaa. Teoksessa Leena Heinonen, Juha Luodeslampi & Leena Salmensaari (toim.). Lapsityön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja. 13–23.
- Belgian suomalainen merimieskirkko. i.a .Viitattu: 18.1.2010. Mitä Merimieskirkko on. http://www.merimieskirkko.be/kirkko/toiminta-ajatus_fi.html.
- Halmetoja, Annukka; Luukkanen, Nana & Manner, Heidi 2008. Haistellen, maistellen ja körötellen- Toiminnallisia hartauksia seurakuntien perhekerhoille. Viitattu 28.1.2010. Opinnäytetyö. http://kirjastot.diak.fi/files/diak_lib/Pieksamaki2008/HalmetojaLuukkanenManner.pdf.
- Heikkilä, Tarja 2005. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2003. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Kananen, Jorma 2008. Kvantti-Kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylä : Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämissasiakirja 2008. Viitattu 17.1.2010 http://www.ev1-slk.fi/files/346/Varhaiskasvkehittamisen_asiakirja.pdf.
- Lindfors Helena 2000. Perhekerhojen yhteisiin hetkiin. Helsinki : Lasten keskus.
- Lindqvist, Heidi & Parhiala, Maria 2006. Äitien kokemuksia perhekerhoista- Malmin seurakunnan Suurmetsän perhekerhon mielipiteiden ja kehittämistarpeiden kartoitus. Viitattu 27.1.2010. Opinnäytetyö. http://kirjastot.diak.fi/files/diak_lib/Helsinki2006/7a0ae2_Lindqvist6463.pdf

- Lähteenmäki, Maria 2007. Kotona maailmankylässä, Brysselin suomalainen yhteisö. Teoksessa Maria Lähteenmäki, & Minna Aalto (toim.) Identiteetit liikkeessä, suomalaisten kokemuksia Belgiasta. Turku : Siirtolaisuusinstituutti. 28–49.
- Lännenpää, Piia 2010 a). Nuoriso- ja perhetyönkoordinaattori. Belgian suomalainen merimieskirkko. Bryssel. Sähköpostiviesti. 14.1.2010.
- Lännenpää, Piia 2010 b). Nuoriso- ja perhetyönkoordinaattori. Belgian suomalainen merimieskirkko. Bryssel. Sähköpostiviesti. 28.1.2010.
- Mikkonen, Irja 1996. Sairastuneidenvertaisryhmät ja terveydenhuollon ammattilaiset. Teoksessa Aila-Leena Matthies, Ulla Kotakari & Marianne Nylund (toim.). Välittävät verkostot. Tampere :Vastapaino. 217–226.
- Neuvonen Mira 2008. Perhekerho on tarkoitettu kaikille perheenjäsenille- Perheiden kokemuksia Oulun Oulunjoen seurakunnan perhekerhoista. Viitattu 28.1.2010. Opinnäytetyö.
http://kirjastot.diak.fi/files/diak_lib/Jarvenpaa2008/43c4d2_Jrvenpntoimipaikka_Mira_Neuvonen_2008.pdf.
- Nylund, Marianne 2004. Sosiaalisten verkostojen tutkimus ja sosiaalityön käytännöt. Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön tutkimuksen aikakauslehti Janus 2 (12), Forssa 185–195.
- Raunio Aino 1996. Vieraan kulttuurin kohtaaminen käytännössä. Teoksessa Olli Alho, Jaakko Lehtonen, Aino Raunio & Matti Virtanen Ihminen ja kulttuuri- Suomalainen kansainvälistyvässä maailmassa. Helsinki: Kansainvälisen kaupan koulutuskeskus. 115–127.
- Reijonen Päivi 2007. Kotiäitiyden sopimaton autuus. Teoksessa Lähteenmäki, Maria & Aalto Minna (toim.) Identiteetit liikkeessä. Suomalaisten kokemuksia Belgiasta. Turku:Siirtolaisuusinstituutti. 107–117.
- Salminen, Anniina 2010 a). Lapsi- ja perhetyön vuosivapaehtoinen. Belgian suomalainen merimieskirkko. Bryssel. Sähköpostiviesti 13.1.2010.
- Salminen, Anniina 2010. b). Lapsi- ja perhetyön vuosivapaehtoinen. Belgian suomalainen merimieskirkko. Bryssel. Sähköpostiviesti 3.2.2010.
- Salo-Lee Liisa 1997. Minä ja muut- Kulttuurien välisestä viestinnästä. Teoksessa Anna-liisa Syrjänen & Irmeli Westermarck (toim.). Maailmalle, maailmalta- Kulttuurisia katsauksia. Porvoo: WSOY. 44–59.
- Seurakuntien lapsityönkeskus ry i.a. SLK:n perhetyön tavoitteet. Viitattu 14.1.2010.

[http://www.evl-slk.fi/lapsi-
_ja_perhetyo/perhetyo/slk_n_perhetyon_tavoitteet](http://www.evl-slk.fi/lapsi-
_ja_perhetyo/perhetyo/slk_n_perhetyon_tavoitteet).

Sihvola Seija 2002. Voimaa vanhemmuuteen. Helsinki: Ajatus

Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2007. Seurakuntien perhekerho joustaa perheen
mukaan. Viitattu 14.1.2010.

[http://evl.fi/EVLUutiset.nsf/Documents/DBE9E46CF545D94CC225735B00
45AD16?OpenDocument&lang=FI](http://evl.fi/EVLUutiset.nsf/Documents/DBE9E46CF545D94CC225735B00
45AD16?OpenDocument&lang=FI)

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. Perhekerhot. Viitattu 14.1.2010.

<http://www.evl.fi/kkh/to/kkn/varhaiskasvatus/perhekerho.htm>.

Suomen Merimieskirkko ry. i.a. Perustietoa. Viitattu: 18.1.2010.

<http://www.merimieskirkko.fi/>.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2009. Avoimet varhaiskasvatuspalvelut. Viitattu
14.1.2010. <http://www.sosiaaliportti.fi/fi->

[FI/lastensuojelunkasikirja/tyovalineet/tyomenetelmat/avoimetvarhaiskasvatu
spalvelut/](http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/lastensuojelunkasikirja/tyovalineet/tyomenetelmat/avoimetvarhaiskasvatu
spalvelut/).

Tikka, Ilona 2004. Suomalainen lapsi maailmalla, kolmannen kulttuurin kasvatit. Hel-
sinki : Kansanvalistusseura. 48–77.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Hel-
sinki: Tammi.

Viljamaa, Marja-Leena 2003. Neuvola tänään ja huomenna. Vanhemmuuden tukemi-
nen, perhekeskeisyys ja vertaistuki. Jyväskylä : Jyväskylän yliopisto. 9-50.

LIITE 1. KYSELYLOMAKKEEN SAATEKIRJE

Hyvä perhekerholainen!

Olemme Hanna Rautio ja Elina Vento, sosionomiopiskelijoita Diakonia-ammattikorkeakoulusta, Pieksämäen toimipisteestä. Teemme opinnäytetyötämme Belgian suomalaisen merimieskirkon Brysselin perhekerhon kehittämiseksi.

Kyselymme koskee perhekerhon toimintaa ja kehittämistä. Vastaukset käsitellään täysin luottamuksellisesti, eikä tuloksista voi tunnistaa vastaajia. Kyselyllä haluamme kartoittaa kokemuksianne ja mielipiteitänne sekä mahdollisia toiveita perhekerhon toiminnasta. Vastauksillanne on siis suuri arvo perhekerhon kehittämisen kannalta. Teillä on nyt siis tilaisuus kertoa mielipiteenne, jotta kerho palvelisi teitä jatkossa parhaalla mahdollisella tavalla.

Kyselylomake annetaan perhekerhotilanteessa ja sen täyttämiseen menee noin viisi minuuttia. Antakaa täytetty lomake perhekerhon ohjaajalle. Ohjaaja toimittaa vastaukset meille eteenpäin.

Kiitos vaivannäöstänne!

Ystävällisin terveisin,
Hanna Rautio ja Elina Vento

hanna.rautio@student.diak.fi
elina.vento@student.diak.fi

LIITE 2. KYSELYLOMAKE

Kysely Brysselin merimieskirkon perhekerhoissa käyvien lasten vanhemmille.

Ympyröi sinulle sopivin vaihtoehto ja kirjoita vastaus sille varatulle riville.

1. Vastaaaja?

- 1 nainen
- 2 mies

2. Minä päivänä käyt Brysselin merimieskirkon perhekerhossa? Miksi juuri tässä kerhossa? (Kirjoita vastauksesi alla oleville viivoille.)

- 1 tiistaisin 10.30-12.00
- 2 torstaisin 15-16.30
- 3 molemmissa

---

3. Kuinka kauan olet käynyt perhekerhossa?

- 1 muutaman kerran
- 2 muutamia kuukausia
- 3 1-2 vuotta
- 4 enemmän kuin 2 vuotta

4. Moneenko lapsen kanssa käyt kerhossa?

- 1 yhden
- 2 2 - 3
- 3 enemmän kuin 3

5. Perhekerhossa käyvien lasten iät?

Seuraavassa osiossa haluamme kartoittaa kokemuksianne perhekerhon toiminnasta. Ympyröi omaa mielipidettäsi lähinnä olevin vastaus:

- 1 ei ollenkaan
- 2 erittäin vähän
- 3 en osaa sanoa
- 4 jonkun verran
- 5 erittäin paljon

6. Mitä kerho on antanut sinulle?

1) paikan rentoutua	1	2	3	4	5
2) mukavia keskusteluja	1	2	3	4	5
3) aikuiskontakteja	1	2	3	4	5
4) tukea vanhemmuuteen	1	2	3	4	5
5) tukea kasvatukseen	1	2	3	4	5
6) turvallisuuden kokemusta	1	2	3	4	5
7) apua kohdata ongelmia (esim. kasvatusta, perhe, hengelliset jne.)	1	2	3	4	5
8) seurakuntayhteyttä	1	2	3	4	5
9) mahdollisuuden kommunikoida omalla äidinkielellä	1	2	3	4	5
10) tukea ja vinkkejä uudessa kulttuurissa toimimiseen	1	2	3	4	5
11) muu mikä?					

---

7. Millaiseksi koet perhekerhon ilmapiirin?

1) turvallinen	1	2	3	4	5
2) avoin	1	2	3	4	5
3) vastaanottava	1	2	3	4	5
4) yhteisöllinen	1	2	3	4	5
5) tukeva	1	2	3	4	5
6) muu mikä?					

---

8. Koetko pystyväsi keskustelemaan ohjaajien kanssa mieltäsi painavista asioista? (Ympyröi sinulle sopivin vastaus.)

- 1 kyllä
- 2 en
- 3 en osaa sanoa
- 4 riippuu tilanteesta

9. Toivoisitko saavasi henkilökohtaisempaa kanssakäymistä ohjaajien kanssa? (Ympyröi sinulle sopivin vastaus.)

1 kyllä, millais-
ta? _____

- 2 en
- 3 en osaa sanoa

10. Toivoisitko papin tai muun seurakunnan työntekijän vierailevan perhekerhossa? Miksi?

- 1 kyllä
- 2 en
- 3 en osaa sanoa

Tässä osiossa haluamme kartoittaa, mielipiteitänne lapsenne / lapsienne kokemuksia kerhosta. Ympyröi omaa mielipidettäsi lähinnä olevin vastaus:

- 1 ei ollenkaan
- 2 erittäin vähän
- 3 en osaa sanoa
- 4 jonkun verran
- 5 erittäin paljon

11. Mitä koet lapsesi / lapsiesi saaneen perhekerhosta?

1) virikkeitä	1	2	3	4	5
2) uusia kavereita	1	2	3	4	5
3) turvallisuuden kokemusta	1	2	3	4	5
4) leikkejä	1	2	3	4	5
5) toteuttaa itseään	1	2	3	4	5
6) mahdollisuuden kommunikoida omalla äidinkielellään	1	2	3	4	5
7) suomalaisia tapoja, perinteitä ja kulttuuria	1	2	3	4	5

8) muu, mitä?

---

12. Otetaanko lapsi/lapset riittävästi huomioon kerhon tilanteissa?

1 kyllä

2 ei... miksi? _____

3 en osaa sanoa

Muutamaa toimintaa ja kehittämistä koskevia kysymyksiä.

13. Onko kerhossa mielestäsi tarpeeksi ohjattua toimintaa?

1 kyllä

2 ei

3 en osaa sanoa

14. Toivoisitko perhekerhoon alku- / loppuhartauden?

1 kyllä

2 en

3 en osaa sanoa

Ympyröi omaa mielipidettäsi lähinnä olevin vastaus:

1 kyllä

2 ei

3 en osaa sanoa

15. Mitä lapsille suunnattua toimintaa pitäisi olla enemmän?

1) yhteisiä leikkejä	1	2	3
2) musiikkia	1	2	3
3) askartelua	1	2	3
4) tarinoita / satuja	1	2	3
5) muuta, mitä?	1	2	3

16. Otetaanko ohjatussa toiminnassa lapsen/lapsien ikä/iät huomioon?

Jos vastaus on EI kertokaa tarkemmin

1 kyllä

2 ei _____

3 en osaa sanoa

17. Mitä mieltä olet perhekerhon lopussa olevasta laulu/leikki – osiosta?

---

18. Ovatko perhekerhojen ajankohdat mielestäsi sopivia? Ja tulisiko perhekerhoja olla useammin?

---

19. Mistä olen erityisen tyytyväinen kerhossa/ Mitä haluaisin säilyttää?

---

20. Mitä haluaisin muuttaa kerhossa/ vähentää?

---

21. Muuta sanottavaa? Mikäli haluat kommentoida jotain aikaisempaa kysymystä, voit kirjoittaa tähän osioon.

Kiitos paljon vastauksistanne!